

Б Р А Н И Ч

ОРГАН АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У БЕОГРАДУ

БРАНИЧ уређује одбор састављен од Владимира Св. Симића,
Др. Видана О. Благојевића и Др. Радоја Ј. Вукчевића, адвоката

САДРЖАЈ:

СЛУЖБЕНИ ДЕО

- Позив на XI редовну скупштин
Авокатске Коморе у Београду 569
- Извештај Одбора Адвокатске
Коморе у Београду за XI редовну скупштину 570
- Благајнички извештај 578
- Извештај Дисциплинског већа
Адвокатских Комора Краљевине
Југославије 588
- Извештај Пословног одбора
Савеза Адвокатских комора
Краљевине Југославије ... 591
- Из адвокатске коморе... .. 597

СУДСКА ПРАКСА

- Из праксе Апелационог суда у
Новом Саду — две одлуке из
грађанско-правне области од
Бранка Јевремовића, судије
Апелационог суда у Новом
Саду 602
- Кад тужилац приликом подношења
тужбе за пречу куповину
положи само куповну цену а не
и износ преносних и осталих
трошкова, он је поступио по
§ 674 Грађ. зак. и с те стране

- његова тужба је уредна од *Др. Видана О. Благојевића*, адвоката из Београда 605
- Ранији купац по поравнању може, у смислу § 2 Закона о побијању правних дела изван стечаја, побијати доцнији уговор о купопродаји истог имања, као фиктиван од *Тих. М. Ивановића*, секретара Касационог суда у Београду 607
- Да би пуномоћник могао пуноважно менично обвезати неписменог властодавца, нужно је, да власт, која тврди пуномоћство, у потврди констатује, да је властодавцу прочитан овај део пуномоћнија, којим даје овлашћење пуномоћнику, да га менично обвезе од *Тих. М. Ивановића*, секретара Касационог суда у Београду 608
- И наследници умрлог могу удови оспорити право уживања на заоставштини због њеног вероломног напуштања мужа (§ 417 Грађ. зак.) од *Тих. М. Ивановића*, секретара Касац. суда у Београду 609
- Пред којом се влашћу има спровести поступак извршења кад

Уредништво Бранича налази се у Дечанској 13/II. Рукописи се не враћају. Прештампавање градива из часописа допуштено само са тачним означањем извора.

Бранич доноси: расправе и чланке којима је смер заштита интереса адвокатског реда и ширење професионалне свести, службена саопштења Адвокатских комора којима служи као званични орган, и расправе, чланке и саопштења из судске праксе из свих области права и прати развој правног живота у земљи и иностранству.

Бранич излази крајем сваког месеца. — Годишња претплата за Бранич износи 120.— дин. За адвокате изван територије Београдске адвокатске коморе, адвокатске приправнике, судије и судијске приправнике годишње претплата износи 60.— дин. Поједини број 10.— дин.

је захтев за извршење заснован на осудном решењу донетом по прописима старог грађанског поступка од *Н. Срзентића*, секретара Касационог суда у Београду 610

Заштита новчаних завода односи се само на банчина дуговања, која су заснована на уговорима о зајму или другим уговорима, а не и на положени новац у банци са одређеном сврхом од *Јована Д. Смиљанића*, секретара Касационог суда у Београду. 612

Веровнички одбор нема право да у име веровника изјављује правни лек противу одлука стечајног суда, јер не заступа инteresе појединих веровника од *Ивана Д. Пешковића*, секретара Касационог суда у Београду ... 616

На основу извршне пресуде редовног суда о издржавању не може се издати платни налог по § 641 гр. п. п. од *Ивана Д. Пешковића*, секретара Касац. суда у Београду 616

Обавеза потписника по застарелој меници није више солидарна, већ обична јемачка обавеза по § 879 Гр. зак. од *Ивана Д. Пешковића*, секретара Касационог суда у Београду 617

ПРИКАЗИ

Милорад Аншоновић, адвокат:
Diplomacy od *Harolda Nicolson-a* 617
Briand, sa vie-son oeuvre od *Georga Suarez-a* 618
БЕЛЕШКЕ 619
САДРЖАЈ ПРАВНИХ ЧАСОПИСА ... 626
ПРЕГЛЕД ЗАКОНОДАВСТВА 626
НОВЕ КЊИГЕ 627
САОПШТЕЊЕ КОМОРЕ 628

Позив на скупштину

У смислу § 44 слова з) Закона о адвокатима и § 3 Пословника коморе, а на основу одлуке Одбора коморе од 20 септембра 1939 године и 4 октобра 1939 године сазивам XI редовну скупштину Адвокатске коморе у Београду за недељу 29 октобра 1939 године у 9 часова пре подне у сали Окружног суда за округ београдски са овим дневним редом:

1. Отварање скупштине и саопштења председника;
2. Избор три оверача записника;
3. Избор три бројача гласова;
4. Извештај Одбора коморе о раду у прошлој години;
5. Завршни рачун за 1938 годину и давање разрешнице;
6. Решавање о буџету за 1940 годину;
7. Избор председника, заменика председника и 21 члана Одбора коморе, од којих 5 из унутрашњости;
8. Избор 1 заменика председника и 7 чланова Дисциплинског већа;
9. Избор једнога члана Испитне комисије;
10. Питања и предлози у смислу § 5 Пословника коморе.

Претседник,
Владимир Св. Симић, с. р.

АДВОКАТСКА КОМОРА
Бр. 2360
5 октобра 1939 год.
Београд.

ИЗВЕШТАЈ

Одбора Адвокатске коморе у Београду за XI
редовну годишњу скупштину на дан
29 октобра 1939 године

Овај извештај обухвата рад Адвокатске коморе од 1 октобра 1938 год. до краја септембра 1939 године.

I део. — Извештај о раду Коморе

Именик адвоката. У именуку адвоката било је на дан 30 септембра 1939 године уписано 719 адвоката. Истога датума прошле године у именуку адвоката било је уписано 708 адвоката. Прираштај износи 11 адвоката. Кретање броја адвоката у вези са адвокатским имеником било је овако: На дан 30 септембра 1938 године било је уписано 708 адвоката. У току 1938 и 1939 године закључно са 30 септембром 1939 године уписано је нових 30 адвоката а избрисано 19 адвоката. $(708 + 30 = 738 - 19 = 719)$. Од уписаних 30 адвоката 18 били су раније адвокатски приправници, 8 били су раније адвокати, 3 судије и 1 пензионер $(18 + 8 + 3 + 1 = 30)$. Брисање из именика адвоката извршена су: 3 због својевољног одрицања (оставке), 3 због ступања у државну службу, 4 због преласка на територије других комора, 8 због смрти и 1 због душевног обољења $(3 + 3 + 4 + 8 + 1 = 19)$.

Цифра од 719 адвоката представља највећи број адвоката од оснивања Коморе. Цифра годишњег прираштаја адвоката — 30 — равна је прошлогодишњем прираштају и та цифра представља највећи број годишњег прираштаја адвоката. Откако је установљен тачан именик адвоката у 1930 години кретање броја адвоката било је:

Г О Д И Н А									
1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
638	669	670	663	672	665	663	678	708	718

Како се из предње табеле види, најмање адвоката било је 1933 и 1936 (663) а највише 1939 године (719). Разлика између најмањег и највећег броја адвоката износи 56. Ако се узме број адвоката у 1930 години види се, да је исти падао за 20 и пењао за 36.

Изнето стање адвоката у цифрама тешко би могло да послужи као сигурна база за даља предвиђња о повећању или опадању броја адвоката. Све то зависи од будућих прилика, које се данас ни са приближном сигурношћу не могу предвидети.

У току прошле године преселило се у смислу § 34 Закона о адвокатима из једног места у друго на територији наше Коморе 6 адвоката.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Именик адвокатских приправника. На дан 30 септембра 1939 године у именик адвокатских приправника било је уписано 476 приправника. Истога дана прошле године било је уписано 364 приправника. У току године уписано је нових 190 а избрисано 78 приправника ($364 + 190 = 554 - 78 = 476$). Адвокатски приправници брисани су и то: 22 по одјави принципала, 24 због ступања у државну службу, 9 због служења рока у кадру, 18 због непосредног уписа у именик адвоката, 4 због преласка на територију других комора и 1 због смрти ($22 + 24 + 9 + 18 + 4 + 1 = 78$).

Кретање броја адвокатских приправника види се из следеће таблице:

Г О Д И Н А									
1930	1831	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
140	128	121	140	161	200	232	308	364	476

Из предње табеле може се запазити да се број адвокатских приправника почев од 1932 године константно пење. Највећи је пораст у овој години. Слика пораста изгледа овако:

Г О Д И Н А						
1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
19	21	39	32	76	56	112

Очекивање о порасту броја адвокатских приправника, које је Одбор изразио у прошлогодишњем извештају, имало је основа. Исти разлози који су постојали прошле постоје и ове године, те је врло вероватно да ће се број адвокатских приправника и у текућој години повећати.

Контрола вежбе адвокатских приправника била је у току протекле године знатно ефикаснија него у раздобљу од 1 октобра 1937 год. до 30 септембра 1938 године. Овој ефикасности у многоме је допринела сарадња адвоката и адвокатских приправника који су у многоме припомогли Одбору за контролу вежбе у његовом раду преко свога Удружења; Комора и овом приликом апелује на све адвокате и адвокатске приправнике да је у овоме послу помогну, како би се стриктно контролом искључила са свим фиктивна вежба. На свим адвокатима и свим адвокатским приправницима лежи, ако не законска сигурно сталешка дужност, да пријављивањем сваког познатог случаја онемогуће фиктивну вежбу адвокатских приправника.

Именовање преузиматеља адвокатских канцеларија. Одбор је у току протекле године именовао 17 преузиматеља адвокатских канцеларија. У погледу разлога именовања ових преузиматеља стање је овакво: 8 услед смрти адвоката; 1 услед брисања адвоката из именика због одрицања; 3 услед брисања због ступања у државну службу; 4 услед брисања због преласка на територију других комора и 1 преузиматеља канцеларије адвоката

избрисаног из именика због душевне болести. Именовања привремених преузиматеља у овој години није било. Приликом именовања преузиматеља канцеларије и ове године, као и ранијих, водило се рачуна о жељама адвоката и родбине адвоката у питању личности приликом именовања.

Одређивање заступника сиромашних и бранилаца по званичној дужности. У току протекле године било је одређено 176 заступника сиромашних странака по Грађанском парничном поступку и то: 36 у Београду и 140 у унутрашњости. Број заступника сиромашних у поређењу са бројем ових у периоду од 1 октобра 1937 године до 30 септембра 1938 године смањило се за 11. Ову своју дужност врше адвокати, може се рећи, беспрекорно.

Осим заступника сиромашних многи адвокати одређују се за браниоце оних окривљених, који по закону морају имати браниоце. Именовање ових браниоца врши се од судова непосредно због чега Комора није у могућности да води њихову тачну евиденцију, али, према прибављеним информацијама, може се узети да је њихов број велики. Адвокати из Београда поред овога бране по званичној дужности и бесплатно окривљенике пред Државним судом за заштиту државе. Ипак, може се констатовати, да је са променом политичких прилика у земљи број одбрана по званичној дужности пред Државним судом за заштиту државе у овој години био знатно мањи.

И овом се приликом мора констатовати, да су адвокати на територији ове Коморе стално ангажовани у заступању странака и окривљених по званичној дужности и без икакве награде, као и то, да ни адвокати ни адвокатура за ову услугу државном правосуђе не налазе ни на којој страни признање. И данас се осећа тенденција сужавања круга адвокатског рада и законских права адвоката. Све интервенције Коморе, па и Савеза комора, у погледу заступања пред војним и духовним судовима остале су узалудне тако, да су за адвокате као заступнике странака и одбрану окривљеника још увек затворена врата ових судова.

Пискарачи. Комора је у протеклој години поднела 32 тужбе против пискарача. Резултат је био следећи: пресудом је осуђено 13 лица, ослобођено 5 а поступак по 14 тужби остао је нерасправљен. Према поређењу са бројем тужби против пискарача у периоду од 1 октобра 1937 до 30 септембра 1938 године — 85 — и са бројем осуда у том периоду — 21 — види се, не само то да је било знатно мање тужби већ и то, да судови у последње време показују већу строгост у поступку против пискарача, пошто је број осуда у протеклој години сразмерно броју тужби знатно порастао. Комора подноси предлоге за кривично гоњење пискарача у сваком познатом случају. Но и најригорозније поступање судова против пискарача не би било довољно да потпуно онемогући њихов рад све дотле, док надлежне власти не схвате, да је нестручан рад пискарача штетан по јавноправни поредак у земљи као и по интересе странака, и док сходним мерама ова лица у њиховом штетном раду сасвим онемогуће. Комора се од свога постанка залагала код надлежних власти, да се рад пискарача онемогући али надлежне власти нису биле вољне да правилно оцене важност овога питања.

Адвокатска тарифа. Комора констатује да јој у току године није стигла ни једна жалба по питању неправилне примене адвокатске тарифе. Из предње констатације може се закључити или, да се у несумњиво ређим случајевима непримена адвокатске тарифе адвокати задовољавају одлукама Беогр. Апелационог Суда по изјављеним правним лековима, чије су одлуке сагласне тарифи или, да и нижи судови у последње време примењују тарифу правилно. На основу предњег Комора запажа, да примена адвокатске тарифе од стране судова иде све више и више своје нормализовању.

Опорезивање адвоката. Комора учествује путем својих делегата у расправама пред пореским одборима. Из извештаја који подносе ти наши чланови види се, да је у највећем броју случајева опорезивање адвоката извршено по једном разумном и правичном мерилу. Мали део неправичних опорезивања бива коригован у поступку по жалбама пред Рекламационим одборима, где такође Комора има својих представника, а други део иде у расправу по административно-судском поступку.

У колико то стоји до Коморе, она је у погледу опорезивања својих чланова учинила и чини своју дужност, али то питање по самом закону није материја о којој она може да одлучује.

Тужбе против адвоката и адвокатских приправника. У току године дошло је нових тужби против адвоката 93, те је на решавању, са преосталих 32 тужбе из пословне 1937/38 г., било укупно 125 тужби. Од овога броја послато је Дисциплинском већу у рад 32 тужбе и заступнику коморе 33 тужбе. Одбачено је по саслушању Одбора коморе 48 тужби, а по 12 тужби још се води претходни поступак код Одбора коморе. Број тужби против адвоката у поређењу са претходном пословном годином смањено се за 32. Очекивање о смањењу броја тужби против адвоката, које је Одбор изразио у прошлогодишњем извештају, имало је основа, а с обзиром на извесне знаке, није без основа очекивање, да ће у наредној години број тужби против адвоката и адвокатских приправника бити још мањи.

Казне по § 44 сл. к.) Закона о адвокатима. Вршећи дужност у смислу прописа Закона о адвокатима и Пословника коморе, Одбор је применио санкције за непоступање по његовим наредбама и изрекао 16 новчаних казни по § 44 сл. к.) Закона о адвокатима. И ове као и претходне године, важно је напоменути, да се број изречених новчаних казни не поклапа са бројем кажњених адвоката, пошто је извештан број адвоката, истина врло мали, више пута новчано кажњен. Против таквих адвоката, који сматрају да себи могу дозволити неодговарање на тужбе и непоступање по наредбама Коморе, тражено је покретање дисциплинског поступка.

Све новчане казне у колико су наплаћене књижене су у корист рачуна Добротворног фонда.

Члански улози. Одбор је, за наплату дужних чланских улога од неуредних платиша продужио праксу регулисања дугова у месечним ратама. Сваком члану дата је пуна могућност да свој дуг регулише на тај начин, што је сам могао ставити предлог исплате. Одбор је предлоге ценио и исте у највише случајева при-

ухватио, а у мањем броју исте је модификовао водећи рачуна о личности дужника и величини дуга. За оне који ни на овако погодан начин нису хтели да регулишу једну своју неоспорну дужност, Одбор је тражио дисциплински поступак у смислу § 50 Закона о адвокатима у вези тач. 11 § 61 Пословника коморе. И само Дисциплинско веће било је у своме поступку врло толерантно. И оно је, сваки пут, кад је тужени адвокат у поступку пред њим изјавио, да ће у извесном року регулисати питање свога дуга Комори, одлагало поступак па и сам претрес на неодређено време, како би се туженом адвокату дала могућност да регулисањем дуга избегне дисциплинску казну. У случајевима пак где добре воље није било Дисциплинско веће изрицало је казне.

Мора се констатовати, да је у току године било знатно мање адвоката који су дуговали чланске улоге, па према томе мањи је број предмета по којима је Одбор одобравао почеке, а самим тим и мањи број оптужења Дисциплинском већу због неуредног плаћања улога. Све ово резултат је ефикасности рада Одбора коморе у претходним годинама по питању наплате дужних чланских улога и одазивања већег броја чланова на позиве Коморе.

Остали административни рад Коморе. Комора је у току године примила у рад 3.646 предмета, дакле 427 предмета мање него у претхоној пословној години. Предмети су решавани без застоја.

У протеклој пословној години навршило се пуних десет година од установљења наше Коморе. Није без интереса показати како се кретао рад Коморе за ову протеклу деценију по предметима, по којима се води тачна евиденција. Слика изгледа овако:

	Г О Д И Н А										СВЕГА
	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	
Именоване преузиматеља адвокатских канцеларија	32	37	27	19	14	22	21	26	12	17	227
Одређивање заступника сиромашним	—	—	—	—	64	97	141	158	187	176	823
Тужбе против пискарача	94	64	74	79	62	42	40	48	85	32	620
Дисциплинске тужбе против адвоката	163	108	115	134	114	165	185	148	157	125	1.414
Повчане казне против адвоката у см. § 44 сл. к. Закона о адвокатима	17	20	7	26	34	18	49	33	20	16	240
Остали административни предмети	3489	2847	2536	2939	2736	2566	3237	3584	4073	3646	31.653
У К У П Н О:										34.977	

WWW.UNILIB

Поред редовног административног пословања, Комора је вршила и друге послове из области општега значаја за адвокатуру и правосуђе. Овај рад Одбор је обављао путем реферата и уз сарадњу својих ужих Одбора. Тако, по саслушању надлежних Одбора, дато је мишљење Министарству Правде о важности одредбе последњег става § 15 Правилника о наградама адвоката на територији Апелационог суда у Београду; а поред тога изражено је и гледиште Одбора ове Коморе о Уредбама о постављању и одговорности судија редовних судова. Реферат г. Др. Радоја Вукчевића по овој материји, који је Одбор прихватио као своје гледиште, штампан је у Б р а н и ч у бр. 8 — за септембар 1939 год.

И овом приликом морамо констатовати да ни до данас од надлежних није уважен захтев Савеза адвокатских комора и свих комора из земље појединачно, да и делегати нашег реда учествују у раду на пројектима закона и уредаба. Приликом последње посете председништва наше Коморе код г. Министра Правде поново је указана пажња на то, да би то учествовање било нужно и да би практично искуство наших делегираних чланова у томе, по државу изванредно важном послу, могло само бити од користи. Са оваквим гледиштем председништва сложио се и г. Министар, али од те сагласности неће бити ништа, ако се она не приведе у ствари и у дело.

Добротворни Фонд. У смислу § 4 правилника Добротворног Фонда адвокатске коморе у Београду Одбор је управљао фондом и доносио решења по молби за помоћ. Одбор се при додељивању помоћи држао у свему одредбама Правилника о добротворном фонду и помоћ додељивао тек онда, пошто је закључио да је она неопходна молиоцу. Добротворни Фонд у току прошле године издато је на име помоћи адвокатима и адвокатским породицама 15.000.— динара. Од ове суме 50.000.— динара приложила је г-ђа Дара, удова пок. Добривоја Петковића, бив. адвоката из Београда, уписујући га за великог добротворца Фонда. Прилога Добротворном Фонду у току исте године било је 56.500.— динара. Рачунско стање Добротворног Фонда изнето је у благајничком извештају.

Бранич. Са развојем рада Коморе, развијао се је и наш часопис Б р а н и ч, који од јануара 1930 год. постаје орган наше Коморе, пошто је све до краја 1929. год. био орган Удружења јавних правозаступника за Краљевину Србију. Од часописа мањег обима, али већ потпуно уведеног у правничким круговима, Б р а н и ч постаје неопходно гласило не само адвокатског реда, већ и свих осталих правника који било да сарађују на развоју права и правне науке као његови сарадници, било да црпе своја знања из разноврсног садржаја нашег часописа. Кроз Б р а н и ч се срећемо са најкрупнијим правничким именима у исто време кад и са непознатим младим правницима којима Б р а н и ч служи као школа и као слободно средство да се афирмирају у својим правним схватањима.

Из приложене таблице види се шта је све објављено у Б р а н и ч у за последњих десет година.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Година	Сарајница	Стране	Читаници	Суаска пракса						Изаборак	Бенефици	Прикази	Прегледа вабо- наабрста — саопштена	Прегледа часопица	Нове књиге забежене
				Домаћа			страна	света оулка	Коморе						
				град.	квнд.	адм.									
1930	26	178	21	12	5	1	4	11	33	24	1	2	—	—	
1931	47	645	57	46	24	3	4	6	83	39	2	15	1	—	
1932	51	612	46	69	16	14	9	—	108	35	4	12	1	—	
1933	57	592	53	57	29	7	4	1	98	33	6	12	—	—	
1934	63	776	61	30	12	12	3	1	58	59	50	41	733	60	
1935	58	604	46	37	12	—	4	—	53	47	38	33	699	47	
1936	52	589	53	48	10	1	3	—	62	54	9	31	757	63	
1937	57	608	47	56	32	—	8	—	96	33	12	22	679	65	
1938	66	617	55	77	16	1	9	5	108	35	16	32	711	57	
1939	40	568	56	94	37	3	6	1	141	24	22	24	571	61	
Света:	517	5.789	476	526	193	42	54	25	840	383	160	224	4.152	353	659

Савез адвокатских комора. — Основан ради заједничке заштите права и интереса адвокатског сталежа, на основу Закона о адвокатима, Савез адвокатских комора, већ девет година ради најистрајније и најпреданије, у пуној хармонији између свих комора у земљи, у циљу испуњења свога задатка. Овако предан и пожртвован рад претставника свих комора у земљи, које све скупа чине Савез, није, међутим, донео стварније резултате у вези са оправданим захтевима, који су у виду резолуција и предлога чињени меродавним факторима после сваке седнице Пословног Одбора и после сваке скупштине Савеза. Код оваквог стања ствари, Савез адвокатских комора и саме Адвокатске коморе, морају налазити снаге за даљи свој рад и напоре, једино у својој примерној слози, која је већ постала традиција нашега Савеза, као и у чињеници да рад Савеза с обзиром на његову садржину преставаља једно позитивно делање од трајне вредности.

У овом периоду одржан је пленарни састанак пословног одбора Савеза у Београду 20 фебруара 1939 године. Скупштина Савеза одржана је у Загребу на дан 28 маја 1939 године. На скупштини нашу Комору су преставаљали седам делегата, поред председника Коморе и поред секретара Савеза г. Др. В. Благојевића. Од стране наше Коморе реферате су поднели: претседник Коморе г. Симић, заменик претседника г. Живадиновић и чланови Одбора г. г. Др. Рибар и Др. Вукчевић. Седиште Савеза за 1939/40 год. додељено је Новом Саду, и ако је, по реду који је установљен, седиште имало бити у Љубљани. Ова измена је дошла на предлог Адвокатске коморе у Љубљани. — Опширнији извештај о раду скупштине налази се у овом броју Бранича.

Међународни Савез адвоката ове године није одржао своју редовну годишњу скупштину а да је и одржао скупштина би имала мало неуобичајени изглед, због одсутности аустриских и чехословачких адвоката, који су скоро од почетка оснивања Савеза били међу његовим најактивнијим члановима. Према одлуци донетој 1938 године на конгресу у Будимпешти, ове године је скупштина имала да се одржи у Варшави. Савез пољских адвоката, у договору са претседништвом Међународног савеза адвоката, одредио је да се конгрес обави у Варшави у времену од 11 до 13 септембра 1939 год. Био је утврђен дневни ред, састављен програм конгреса, регулисано питање визе пасоша и смештај делегата, одобрене су повластице на железницама од стране пољске владе и неких иностраних држава, међутим, са познатих разлога, конгрес је, наједаред, крајем августа ове године одложен на неодређено време. Тако ће до новог конгреса остати стара управа на челу са претседником г. Романом Комарницки, адв. из Будимпеште, и потпретседником Федерације мађарских адвоката.

У овом периоду одржан је свега један састанак Савета међународног савеза адвоката. Састанак је био у Паризу јануара 1939 год., а на њему је решавано у главном о саставу дневног реда за конгрес у Варшави. — Почетком марта ове године преминуо је чувени белгиски адвокат и политичар Анри Жаспар, бив. претседник Федерације белгиских адвоката, један од најистакнутијих чланова и сарадника Међународног савеза адвоката. Прет-

седник г. Комарницки упутио је, у име Савеза, топло саучешће Федерацији белгиских адвоката. — Котизација за Међународни савез адвоката, по одлуци претседништва, измењена је од ове године тако да износи 1.000.— белгиских франака, место 1.000.— француских франака.

II део. — Благајнички извештај

1. Завршни рачуни за 1938 годину

Рачун Прихода и Расхода Адвокатске коморе у Београду на дан 31 децембра 1938 године.

Приход:

1. Рачун Уписнина адв. и адв. приправника	Дин.	58.200.—
2. Рачун Чланских улога	„	422.266.50
3. Рачун Такса	„	10.895.—
4. Рачун Камата на новац код Држ. Хип. Банке	„	6.536.—

Дин. 497.898.—

Расход:

1. Рачун Трошкова:

Кирија	Дин.	36.000.—
Ман. такса и пров. код Поштанске штед.	„	1.011.19
Огрев, освет. и остале даж.	„	9.737.50
Члански улог Савезу коморе	„	6.800.—
Путни трошкови и дневнице	„	12.520.50
Непредвиђени издаци	„	8.094.25
Телефонске таксе	„	4.758.—
Канцеларијски материјал	„	6.149.50
Службенич. порез и осиг.	„	15.395.75
Пошт. таксе и Служ. новине	„	1.700.—
Плате	„	137.500.—
Дотација Добротвор. Фонду	„	7.000.—

Дин. 246.666.69

2. Рачун Бранича	Дин.	65.936.50
3. Вишак прихода над расходима	„	185.294.81

Дин. 497.898.—

Контролни Одбор Адвокатске коморе у Београду прегледао је овај Рачун прихода и расхода у смислу § 26 Пословника коморе, сравнио га са књигама и документима и нашао да је потпуно тачан и исправан.

1. марта 1939. год.
Београд.

Др. Јанко Олип
Дим. С. Крчевинац
Сав. П. Дуканац

Биланс Адвокатске коморе у Београду
на дан 31 децембра 1938 године

Ак т и в а :

1. Рн Благајне

а) У каси	Дин.	12.729.65	
б) Код Пошт. штедионице	„	535.50	
в) Код Држ. Хип. Банке	„	226.536.—	Дин. 239.801.15

2. Рн Намештаја и прибора

На дан 31.ХП.1937 год.	Дин.	37.735.—	
Купљена библ. и 70 стол.	„	27.440.—	
	Дин.	65.175.—	
Отписано 10%	„	6.518.—	Дин. 58.657.15

3. Рн Потраживаних чланских улога

На дан 31.ХП.1937.	Дин.	777.526.—	
Отп. члан. ул. умрл. адв.	„	53.104.—	
Наплаћено од стар. дуга	„	87.546.50	Дин. 636.875.50
			Дин. 935.333.65

П а с и в а :

1. Рн Имовине

На дан 31.ХП.1937.	Дин.	810.416.24	
Допис пола вишка прихода над расх. на дан 1.1.1938 г.	Дин.	61.651.10	
Купљ. библ. и 70 столица	„	27.140.—	
	Дин.	899.207.34	
Отписано 10% на намеш.	„	6.518.—	
	Дин.	892.689.34	
Отписани чл. ул. умрл. адв.	„	53.104.—	
	Дин.	839.585.34	
Враћ. упис. Др. Ж. Петровићу	„	2.000.—	
	Дин.	837.585.34	
Наплаћено у току 1938 год. старог чланског улога	„	87.546.50	Дин. 750.038.84

2. Допис вишка прихода над расходима у 1938 г. Дин. 185.294.81

Дин. 935.333.65

Књиговођа,
Ј. Деић,

Благајник,
Сима Алкалај.

Контролни Одбор Адвокатске коморе у Београду прегледао је овај Биланс у смислу § 26 Пословника коморе, сравнио га са књигама и документима и нашао да је потпуно тачан и исправан.

1. марта 1939 год.
Београд

*Др. Јанко Олић,
Дим. С. Крчевинац,
Сав. П. Дуканац.*

Рачун прихода и расхода

Добротворног Фонда Адвокатске коморе у Београду на дан 31 децембра 1938 године

Приход:

1. Ванредна дотација од Коморе 1.1.1938 године	Дин.	61.651.—
2. Од Уписнина адв. и адв. приправника	„	58.200.—
3. Од Казни	„	9.800.—
4. Од Камате на новац код Држ. Хип. Банке	„	5.638.—
5. Дотација од Коморе концем 1938 године	„	7.000.—

Дин. 142.289.—

Расход:

1. Исплаћено на име помоћи	Дин.	24.100.—
2. Вишак прихода над расходима	„	118.189.—

Дин. 142.289.—

Књиговођа,
Ј. Деић,

Благајник,
Сима Алкалај

Контролни Одбор Адвокатске коморе у Београду прегледао је овај Рачун Прихода и Расхода Добротворног Фонда Адвокатске коморе у смислу § 26 Пословника коморе, сравнио га са књигама и документима и нашао да је потпуно тачан и исправан.

Биланс

Добротворног Фонда Адвокатске коморе у Београду на дан 31 децембра 1938 године

Активa:

1. Рн Благајне		
У каси	Дин.	11.125.—
Код Држ. Хип. Банке	„	188.496.—
	Дин.	199.621.—

Дин. 199.621.—

Пасивa:

1. Рн Имовине		
На дан 31.ХП.1937.	Дин.	81.432.—
Дописан вишак прихода над расходима — имовини	„	118.189.—
	Дин.	199.621.—

Дин. 199.621.—

Књиговођа,
Ј. Деић,

Благајник,
Сима Алкалај

Контролни Одбор Адвокатске коморе у Београду прегледао је овај Биланс Добротворног Фонда Адвокатске коморе, сравнио га са књигама и документима и нашао да је потпуно тачан и исправан.

1. марта 1939. год.
Београд

Др. Јанко Олић,
Дим С. Крчевинац,
Сав. П. Дуканац,

2. Извештај

У 1938 години Комора је остварила веће приходе но што су буџетом били предвиђени. Због рђавог искуства у ранијим годинама и да би се избегао могући дефицит у буџету за 1938 годину предвиђени су расходи у врло скромним границама.

С обзиром на повишење прихода и на указане потребе Одбор коморе није се могао стриктно држати у буџету предвиђених расхода, већ се код расхода показује једно мало прекорачење. Ипак, с обзиром на приходе у тој години ми смо постигли вишак од Дин. 185.294.81 и на тај начин и са готовином из 1937 године успели смо да створимо један мали капитал, који ће нам несумњиво користити пошто су се у другој половини 1939 године већ почеле осећати последице светске кризе које се манифестују у знатном смањивању наших прихода.

Кретање благајне у току 1938 године било је следеће:

Готовина на дан 1 јануара 1938 год. износила је	Дин. 214.089.34
Од тога износа издвојен је као имовина Добротворног Фонда, износ од	„ 143.083.—

Тако да је остало као Коморина готовина	Дин. 71.006.34
---	----------------

У 1938 години остварили смо:

Од Уписнина адв. и адв. приправника	Дин. 58.200.—
Од Чланских улога	„ 422.266.50
Од Такса	„ 10.895.50
Од Камате	„ 6.536.—

Свега Дин. 568.904.34

Расходи су изнели:

Административни трошкови	Дин. 246.666.69
Бранич	„ 65.936.50
Исплаћена библиотека и пулт	„ 14.500.—
Враћена уписнина	„ 2.000.— Дин. 329.103.19

Готовина на дан 31 децембра 1938 год	Дин. 239.801.15
--------------------------------------	-----------------

Прекорачење одобрених расхода износило је код следећих позиција:

Код чланарине Савезу комора	Дин. 3.410.—
„ путних трошкова	„ 6.520.—
„ телефонских такса	„ 2.158.—
„ канцеларијског материјала	„ 1.149.50

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

www.nni.rs

осигурања	„	395.75
„ плата	„	12.700.—
„ Бранича	„	5.936.50

С обзиром да је код других позиција постигнута уштеда појављује се свега вишак расхода у износу Дин. 16.603.19 па молимо скупштину да изволи одобрити прекорачење буџета расхода за овај износ.

Стање Добротворног фонда

Почевши од 1 јануара 1938 год. имовина Добротворног фонда води се одвојено од остале имовине Коморе.

Имовина Фонда која је издвојена 31 децембра 1937 г. износила је	Дин.	81.432.—
1 јануара 1938 год. дотирано је од стране Коморе	„	61.651.—
У току 1938 године наплаћено је:		
Од половине уписнина адв. и адв. приправника	„	58.200.—
„ казни	„	9.800.—
„ камате	„	5.638.—
Редовна дотација Коморе 31 дец. 1938 године	„	7.000.—

Дин. 223.721.—

Исплаћено је на име помоћи	„	24.100.—
--------------------------------------	---	----------

Готовина на дан 31 децембра 1938 године Дин. 199.621.—

Подносећи Вам завршне рачуне и извештај као и предлог буџета са потребним овлашћењима, Одбор моли скупштину да одобри рачуне, да прими поднети буџет са овлашћењима и да изволи издати Одбору разрешницу за благајничко пословање у 1938 години.

3. Предлог буџета за 1940 годину.

1. Буџет

а) Р а с х о д и:

1. Лични издаци:

а) Плате особљу	Дин.	135.200.—
б) Службенички порез и осигурање	„	20.000.—
в) Путни трошкови и дневнице делегата за Савез комора, заступника Коморе и његових заменика и чланова из унутрашњости	„	10.000.—

2. Материјални издаци:

а) Чланарина Савезу комора	Дин.	3.600.—
б) Закуп канцеларија	„	36.000.—
в) Осветлење и огрев	„	10.000.—
г) Пошт. таксе, Служб. новине и претплате	„	4.000.—
д) Канцеларијски материјал	„	7.000.—
ђ) Бранич	„	60.000.—
е) Телефонске таксе	„	6.000.—
ж) Непредвиђени издаци	„	6.000.—

з) Штампање азбучног именика адв. и адв. приправника	„	5.000.—
и) Дотација Добротворном фонду према § 43 тач. е) Закона о адвокатима	„	5.000.—

Дин. 307.800.—

б) Приходи:

а) Редовна чланар. 425 адвоката по 480.— д.	Дин.	203.000.—
б) Дуговани члански улози	„	50.000.—
в) Уписнине адв. и адв. приправника	„	42.000.—
г) Разне таксе и непредвиђени приходи	„	9.000.—
д) Камате	„	4.000.—

Дин. 308.000.—

Вишак прихода над расходима „ 200.—

Дин. 307.800.—

2. Овлашћења

а) На случај потребе допушта се вирманисање између појединих позиција изузев оне намењене Добротворном фонду у износу 5.000.— динара.

б) У колико се из текућих прихода не би могли покрити редовни издаци, може се у ту сврху употребити готовина која се покаже на дан 31 децембра 1939 године.

в) Овлашћује се Одбор коморе, да у будуће приликом састављања биланса изврши отписе на рачун дужних чланарина.

За протекле године Одбор може извршити отписе на основу мишљења Одбора од три лица које Одбор из своје средине одреди. Чланарину за текућу годину може Одбор отписати само у случају доказане немогућности наплате.

3. Чланарина.

Одбор коморе предлаже да чланарина и на даље остане у висини од Дин. 40.— месечно, односно Дин. 480.— годишње.

4. Бранич.

Одбор моли скупштину да реши да се и у будуће Б р а н и ч шаље само оним члановима који свој члански улог редовно плаћају.

Благајник,

Сима Алкалај с. р.

Претседник,

Владимир Св. Симић с. р.

III део. Дисциплинско веће

На последњој скупштини од 30 октобра 1938 год. изабрани су ови чланови већа: за претседника већа Вагнер Ј. Стеван, адв. из Београда, за заменике већа: Атанасијевић Радован и Радојковић Петар, адв.; за чланове већа: Тадић Милан, Фотић Милан,

Анастасијевић Методије и Јевтић Селимир, који је дао оставку и на његово место кооптиран Жокаљ Др. Мишко, адв. из Београда.

У смислу § 61 закона о адвокатима и § 70 Пословника Адв. коморе извршен је овај распоред по зборовима и то:

I Збор

Претседник већа: *Вагнер Ј. Стеван*, адв. из Београда
 Заменик претсед. већа: *Влајић Божидар*, адв. из Београда
 Чланови: *Жокаљ Др. Мишко*, адв. из Београда
Димитријевић Борислав, адв. из Београда
Димитријевић Љубиша, адв. из Београда
Милојковић Александар, адв. из Београда

II Збор

Зам. претседника: *Мијатовић Павле*, адв. из Београда
 Чланови: *Ненадовић Љубомир*, адв. из Београда
Радовић Никола, адв. из Београда
Атанасијевић Методије, адв. из Београда
Сушић Др. Марко, адв. из Београда

III Збор

Зам. претседника: *Радојковић Петар*, адв. из Београда
 Чланови: *Штуарчевић Борђе*, адв. из Београда
Равник Др. Јожа, адв. из Београда
Фотић Милан, адв. из Београда
Обрадовић Милеша, адв. из Београда

IV Збор

Зам. претседника: *Атанасијевић Радован*, адв. из Београда
 Чланови: *Мићковић Саво*, адв. из Београда
Мартиновић Александар, адв. из Београда
Николић Александар, адв. из Београда
Радовић З. Драгош, адв. из Београда
 Чланови заменици: *Тадић Милан и Аџимовић Милан*, адв. из Београда.

Сам рад дисциплинских кривица кретао се у протеклој години овако:

Предмети у Дисциплинском већу

1) Из прошле године остало је на раду:	
а) Код Истражног повереника	13
б) Код Заступника Коморе	2
в) Ван оделења	1
г) Нових предмета	32
д) Члански улози	45
ђ) По оделењима остало из прошле године	61

Свега предмета 154

По зборовима на раду је било предмета:

	Из прошле године	Из ове године	Свега предмета
I Збор	17	15	32
II "	20	22	42
III "	15	23	38
IV "	9	14	23

Расправљено по одељењима:

	Пресудом	Решењем	Остало у раду	Свега предмета
I Збор	11	9	12	32
II "	7	4	31	42
III "	13	4	21	38
IV "	4	4	15	23
	35	21	79	135

Од целокупног броја предмета:

а) осуђени су оптужени пресудама по	25 предмета
б) ослобођено	10 "
в) решењима прекинута истрага	21 "
г) остало у раду	11 "
д) враћено Одбору коморе	11 "
ђ) код Истражног повереника	8 "

Свега 154 предмета

Због повреде дужности свога звања пресуђено је 25 предмета а 10 оптужених ослобођено је сваке казне.

Од горњих пресуда постало је извршно 20 а код Касационог суда налази се 10 предмета.

Од враћених предмета Касациони суд је пресуде Дисциплина већа оснажио 2, преиначио 9 и поништио 2.

Дисциплинско веће одржало је седницу 28 септембра 1939 год. на којој је утврђено, да у смислу § 61 закона о адвокатима и § 68 Пословника адвокатске коморе, имају иступити из већа: Заменик претседника Влајић Божидар; и чланови: Ступаревић Ђорђе, Аћимовић Милан, Димитријевић Љубиша, Николић Александар, Радовић Никола, Милојковић Александар и кооптиран члан Жокаљ Др. Мишко. Према томе имају се изабрати: један заменик претседника и седам чланова већа.

Приложена таблица показује кретање рада у Већу за протеклих десет година.

1929—1930

	Пресуде	Решења	Остало у одел.	Заступ. ком.	Истраж. пов.	Нов. предмет
I Збор	2	8	4	—	20	
II "	3	2	7	—		
III "	3	3	3	—		
IV "	3	3	4	—		65

1931

I Збор	7	4	1	1		
II "	8	6	—	1		
III "	5	3	—	—		
IV "	5	4	2	1	29	36

1932

I Збор	1	4	2	1		
II "	1	3	1	—		
III "	2	3	2	—		
IV "	1	2	3	1	28	25

1933

I Збор	4	3	1	2		
II "	4	2	—	—		
III "	5	—	—	—		
IV "	3	3	2	—	37	32

1934

I Збор	3 (8 3 пред.)	2	5	—		
II "	3	7	2	—		
III "	3	7	5	—		
IV "	3	6	6	2	37	49

1935

I Збор	5	5	7	1		
II "	5	2	4	—		
III "	5 (12 7 пред.)	2	4	4		
IV "	7 пред.)	3	2	—	54	58

1936

	Пресуде	Решења	Остало у одел.	Заступ. ком.	Истраж. пов.	Нов. пред.
I Збор	4	12	11	4		
II "	4	8	14	—		
III "	5	3	17	1		
IV "	2	3	17	3	33	73

1937

I Збор	11 (17 9 пред)	6	17	—		
II "		8	21	—		
III "	9	12	19	—		
IV "	16	5	13	—	14	71

1938

I Збор	37	5	17	—		
II "	21	9	20	—		
III "	19	6	15	25		
IV "	24	5	9		13	139

1939

I Збор	11	9	12			
II "	7	4	31			
III "	13	4	21			
IV "	4	4	15	11	8	77

Свега: 625

Као што се из ове таблице види у току протеклих 10 година рада у Дисциплинском већу било је на раду свега предмета 625 од којих је пресуђено 312 а расправљено решењем 199 предмета, док је Одбору коморе враћено 36 предмета. Данас има на раду у одељењу 79 и код Истражног повереника 8 предмета

Претседник већа,
Стеван Ј. Вагнер

Извештај о скупштини Савеза Адвокатских Комора Краљевине Југославије

одржаној 28 маја 1939 у Загребу.

Скупштина се одржава у просторијама Адвокатске коморе у Загребу.

Присуствују:

Претседник Савеза А. К. Др. Иво Политео и ови претседници Адв. коморе као чланови Пословног одбора Савеза: Симић Владимир (Београд), Адамовић Др. Стеван (Нови Сад), Андријашевић Др. Нико (Сарајево), Бај Др. Рикард (Сплит), Жировник Др. Јанко (Љубљана), Тасић Драгутин (Скопље), затим секретари Савеза као такође чланови Пословног одбора: Благојевић Др. Видан (Београд) и Видман Др. Владимир (Загреб).

Делегати појединих Адвокатских комора:

Београд: Ивковић Драгомир, Манојловић Божидар, Пешић Лука, Рибар Др. Иван, Вукчевић Др. Радоје, Живадиновић Ж. Милан;

Љубљана: Фетих Др. Отон, Лапајне Др. Станислав и Урбанц Др. Антон;

Нови Сад: Јакшић Др. Жарко, Станковић Др. Василије;

Сарајево: Спужевић Др. Цветан, Фирст Др. Роберт и Шутеј Др. Здравко;

Скопље: Аћимовић Бранко, Христић Александар, Миличевић Павле, Органџијевић Крунислав и Тривунац Стеван;

Сплит: Церинић Др. Ловро;

Загреб: Брујић Др. Богдан, Чоп Др. Срећко, Ивковић Др. Светозар, Кон Др. Хуго, Мезулић Др. Хрвоје Розенберг Др. Драгутин.

Од Адвокатске коморе у Подгорици није нико дошао, и то у знак протеста против 7 тачке дневног реда, при којој се имала донети одлука о предлогу да се подручје те Коморе припоји којој другој Адв. комори.

Записник скупштине води Благојевић Др. Видан.

Претседник отвара скупштину у 9 сати пре подне констатујући да су сви горе споменути поднели своје пуномоћи услед чега је скупштина по броју присутних изасланика способна за закључивање. Поздравља скупштинаре краћим говором; моли да не замера што их загребачка Адв. комора као домаћин прима у овим скромним просторијама, али мисли да је боље бити скромно свој на своме, него ли удобно и раскошно на туђем. То је и у складу с начелом наше аутономије, која значи свој на своме. Изражава задовољство Адвокатске коморе у Загребу што се ова скупштина у години, која је за читав наш адвокатски staleж јубиларна, одржава баш у Загребу и под претседништвом претставника загребачке Адв. коморе. Година 1939 јубиларна је зато, јер се баш ових дана навршава 10 година од како смо добили Закон о адвокатима, по којему су основане респ. реорганизоване све Адвокатске коморе у држави. Истиче све користи и предности

www.univerzitet-ska-biblioteka

стечене аутономије, која се показала потребном упркос тога, што има још увек појединаца, који би место аутономије волели пређашње стање. Вели да међу адвокатима као и међу овде присутнима има доста њих, који су, борећи се и као адвокати и као грађани за идеале сталеза, претрпели у минулом деценију доста жртва, али би те жртве биле и веће да није било аутономије и Адвокатских комора. Апелује на присутне да би и даље преко Адвокатских комора помицали стручни, интелектуални и морални ниво сталеза, како би тиме и у будуће доказали да смо достојни аутономије и дорасли свом задатку. Прелази на дневни ред стављајући као прву тачку: **Извештај Пословног одбора**

Будући да је тај извештај још пре скупштине био отштампан и разаслан свим Адв. коморама, он се не чита, него се сматра прочитаним, па јер се нико не јавља за реч, једноставно се одобрава.

Исто се тако једногласно одобрава благајнички извештај који је поднео Др. Видан Благојевић. По њему предложени прорачун за наредну годину, који предвиђа расходе са 15.500 дин. и њихово покриће са чланским приносима од Дин. 5.— за сваког члана, одобрава се такође.

Код наредне тачке: избор претседника, секретара и благајника за наредну годину.

извештава претседник да би ове године дошао на ред да преузме претседништво Савеза Др. Јанко Жировник као претседник Адвокатске коморе у Љубљани, где би имало бити и седиште Савеза. Али на седници Пословног одбора, која је била одржана непосредно пре скупштине, изјавио је Др. Жировник у име Љубљанске Адв. коморе да се ова одриче споменутог реда, јер је Љубљана предалеко од седишта владе, с којом претседник Савеза има обично највише посла, па је зато из практичних разлога предложио да се седиште Савеза пренесе у које ближе место, из којег би се имао изабрати и претседник. Пословни одбор прихватио је овај предлог и закључио да се скупштини предложи, да одреди за наредну годину као седиште Савеза Нови Сад и доследно томе да изабере претседником Савеза претседника тамошње Адв. коморе Адамовића Д-ра Стевана. Скупштина прима јдногласно овај предлог те досадањи претседник Др. Политео уступа место новоизабраноме претседнику Д-ру Стевану Адамовићу.

Претседник Др. Стеван Адамовић, преузимајући председавање скупштине, захваљује на избору и упућује хвалу раду досадањег претседника. Истиче тежак задатак, који има Савез да изврши током наредне године, којег тежину доказују у извештају споменути неуспех досадањег рада, и ако је овај био врло интензиван. На предлог претседника бирају се секретарима Савеза за наредну годину Др. Василије Станковић из Новог Сада и Др. Видан Благојевић из Београда, који остаје уједно и даље благајником. Што се тиче места, у којему ће се одржати наредна редовна скупштина, препушта се одлука Пословноме одбору.

Затим претседник одређује прелаз на реферате.

Први реферише Владимир Симић из Београда о полагању судијског и адвокатског испита на подручју Касационог суда у Београду с обзиром на тачку 4, § 3 Финансијског закона, за 1938/1939 годину. Будући да је тај реферат већ пре скупштине отштампан и разаслан изасланицима Адв. коморе, он се не чита, него га Симић само украко резимира.

Реферат се одобрава, а резолуција, предложена преко референта, прима се такође.

Наредни реферат даје заменик претседника Адвокатске коморе у Београду Милан Ж. Живадиновић. Он реферише о сигнатури, специјално с обзиром на правне лекове, који се подносе суду без адвоката. Будући да је и његов реферат био пре скупштине разаслан, даје кол. Живадиновић само резиме о њему, који се заједно с резолуцијом, а после примедбе кол. Тасића, једногласно одобрава.

О амнестији увреда и клевета кажњивих по Закону о штампи и по крив. закону реферишу укратко — обзиром на то што су се изасланици с отштампаним рефератима већ пре упознали — Др. Радоје Вукчевић и Др. Иван Рибар из Београда. По њима предложене резолуције прихватају се једногласно након дискусије, у којој суделују кол. Ловрић, В. Видман и Андријашевић.

Наредни реферат јесте Д-ра И. Политеа о мировинским таксеним маркицама и уопште о Мировинским фондовима у вези с Уредбама о оснивању пословних резерви и о хуманим установама. Референт, резимирајући свој реферат, вели да га је понајвише изнео зато, да њиме илуструје наше прилике, у којима се не прихватају ни најлакше проведиви наши предлози и у којима се показује управо чудно несхваћање за њих. Реферат би једногласно одобрен с тим да Пословни одбор има поради у правцу предлога изнесених у реферату.

Наредна тачка дневног реда тиче се питања Адвокатске коморе у Подгорици. Пословни одбор, наиме, констатовао је да органи ове Коморе, како Одбор тако и Дисциплинска веће, никако не функционишу. Током прошле године настојало се потакнути споменути Адвокатску комору на рад и добити од ње било какво разјашњење, али све узалуд. Тек поводом тога што је питање те Коморе изнесено на дневни ред ове скупштине, кренула се иста Комора те послала за ову скупштину Савезу четири дописа. У њима протестује против стављања њезина случаја на дневни ред скупштине и наполе опире се предлогу да се она као засебна Комора укине и њезино подручје припоји другој Адв. комори. У знак протеста не изашиће на ову скупштину свога претставника. Скупштина констатује да Адвокатска комора у Подгорици с овим дописима није никако оправдала свој нерад ни доказала сувишност да се скупштина бави њезиним случајем, али јер је претседник исте Коморе у једноме од горњих дописа обећао да ће у најкраће време сазвати ванредну скупштину Коморе која ће подузети потребне мере да Комора проради, закључује скупштина да за сада не доноси никакве одлуке, него препушта Пословном одбору да према развоју прилика учини што буде сматрао за сходно.

Дискусија, која уз поједине реферате није била особито опширна, развила се напротив код задње тачке дневног реда „Евентуалија“. Ту су претставници појединих Комора спомињали разне конкретне случајеве и износили разна мишљења и примедбе. Тако је Др. Бај (Сплит) говорио о потреби да се веће Стола седморице, које решава жалбе против одлука Одбора Адвокатске коморе, а које је састављено искључиво од судија, измени тако да би се оно састојало од три или бар два адвоката и двојице односно тројице судија. Приговара да и у Адвокатско-Дисциплинском већу код Касационог суда имају судије мајоритет, услед чега аутономија сталеза губи много на ефекту. — Др. Видан Благојевић (Београд) подвргава критици праксу неких судова и финансијских власти код примене судских такса. — Маровић (Београд) захтева да се више пажње посвети испитивању услова за упис у именик адвоката. Спомиње случај Адвокатске коморе у Паризу, која је ускратила поновни упис једном бившем адвокату, јер се је у времену између брисања из именика адвоката и молбе за поновни упис бавио индустријом. — Др. Видман у вези с тиме даје неке информације из рада загребачке Коморе. Исто тако и Др. Станковић (Нови Сад). Тасић (Скопље) тражи енергично спречавање случајева да адвокат, имајући седиште у једном месту, врши претежно адвокатску праксу у другом месту, које се налази чак на подручју друге Коморе. Миличевић (Скопље) говори такође о истоме предмету. — Др. Бај, Др. Видман и Др. Станковић побијају схватање да би се амнестија за кривична дела протезала и на дисциплински прогон. — Уопште се даља дискусија водила о разним питањима из праксе појединих Комора а са сврхом информисања поступка свију њих.

Будући да се није нико више јавио за реч, закључује председник Др. Адамовић скупштину у 12 сати.

Адвокатска комора као домаћин приредила је изасланицима ручак у Градском подруму, где је гостима наздравео заменик председника загребачке Адвокатске коморе Др. Светозар Ивковић, а у име гостију захвалио се Др. Стеван Адамовић. За други дан Духова био је предвиђен излет на Плитвичка језера која је загребачка Адвокатска комора хтела показати осталим Коморама као најлепши бисер свог „животног простора“. За излет пријавило се 40 чланова, али је услед невремена и учестале кише присуствовало само 16 њих. Ипак киши није успело да поквари добро расположење излетника, пуних „динамизма“.

Извештај Пословног одбора Савеза Адвокатских комора Краљевине Југославије

о раду за време од 29 маја 1938 до 28 маја 1939.

Прва дужност Пословног одбора након скупштине Савеза одржане дана 29 маја прошле године у Дубровнику била је да се побрине за провођење захтева формулисаних у скупштинској резолуцији. Како је провођење већег броја захтева овисило од државне власти, а нарочито од министра правде, обратили смо се писмено и лично тадашњему министру г. Симоновићу.

Резултат интервенције дошао је у опреку с оним надама, које су у нама побудиле речи и уопште пријем г. министра.

Нити су судови позвани на најстрожији поступак против над-риписара, тих не само адвокатских него и народних штеточинаца; нити је измењена Уредба министра правде број 11432/37 ради укидања претеране заштите државе, самоуправних тела, јавних и општекорисних установа у извршном поступку;

нити се приступило новој изради пројекта Закона о исту-пима;

нити је измењен поштански правилник да би писма заступ-ника сиромашних странака била ослобођена од поштарине;

нити су у Закону о судским таксама проведене затражене промене, а напосе није укинута неоправдано јемство адвоката за таксе;

нити су на подручју Апелационога суда у Загребу укинати остаци спајања адвокатуре с јавним бележничством;

нити су предузете мере против тога да уз нас адвокате и не-адвокати заступају пред судовима и властима;

нити смо призвани код припреме закона, уредаба и правил-ника;

нити нам се достављају законски предлози на мишљење;

нити су дане гаранције за једнаку и праведну примену Пра-вилника о наградама адвоката;

нити је што учињено у погледу мировинских таксених мар-кица.

Скоро истовремено, а онда поново дана 20 фебруара 1939 г. путем депутације, и дана 24 априла 1939 г. писмено замолили смо г. министра саобраћаја да измени Уредбу од 3 јула 1936 о по-властицама на жељезницама и бродовима, тако да би наши чла-нови уживали погодност возње за полазак на годишње скупшти-не Савеза и Адв. комора као и евент. седнице одбора, али смо би-ли одбијени „с обзиром на тарифну политику коју води мини-старство“. Ми напротив мислимо да тарифна политика не треба бити вођена тако, да спречава или отежава адвокатима вршење оних дужности, које им је иста државна власт наложила законом.

Тек у вези с горњим негативним резултатима постаје вред-ним да се забележи један ситни позитивни резултат, а тај је да је г. министар пошта на интервенцију загребачке Адв. коморе стао на крај дотадашњој неоправданој пракси поштанских уре-да, који нису признавали ваљаност легитимација Адвокатских ко-мора. И тако отсад, будете ли хтели дићи на пост рестант пис-мо или новац са поште, вероваће пошта вашем идентитету, ако га утврдите легитимацијом Адвокатске коморе.

Али не само да се нашим захтевима није ишло у сусрет, не-го се чак у противноме правцу ишло даље. Тако на пр. Уредбом МС. бр. 627 од 22 јула 1938, обнародованом у Службеним Нови-нама од 1 јула 1938, дано је право извесној категорији чиновника Државне хипотекарне банке да заступају ту банку пред судовима, дакле право, које би по закону морали имати искључиво адво-кати, пренесено је делимично на неадвокате. Посебним прописи-ма дано је једнако право и чиновницима Привилеговане аграрне

банке и имања Беље. Протестовали смо против оваквог задирања неовлашћених лица у наш адвокатски делокруг, али и ту остамо *vox clamans in deserto*. Не знамо да ли нам може служити за утеху то што су исти неуспех доживеле и неке привредне организације, које су протестовале уз нас и против неоправданих и штетних привилегија које су истом Уредбом дане банци у извршном поступку. Ако не може служити за утеху, али може служити као илустрација прилика.

Да би у вези са горњим крђење наших права било још потпуније, унесен је у Финансијски закон за годину 1939/40 § 129, по којем чиновници Државне хипотекарне банке с факултетском спремом могу полагаати судиски испит, иако нису ниједнога дана радили у суду. Довољно је ако је дотачни три године био на раду у Државној хипотекарној банци, код правобраниоца или у појединим правним одељењима! И тако се за вољу неколицине мења чак Закон о судијама и запостављају адвокати и адвокатски приправници.

Прешло је у обичај да су амнестије обухватале осим деликата, који се прогоне по службеној дужности, и оне, који се кажњују само по приватној тужби. Услед тога постале су приватне тужбе скоро илузорним, јер не само да су приватни тужиоци остали без судске задовољштине, него су морали још сносити трошак поступка. Зато смо подупрли претставку загребачке Адвокатске коморе да би се амнестија ограничила — како је то вероватно и била интенција члана 30 Устава — само на официјелне деликте. Чини се да је о нашим разлозима бар делимично било поведено рачуна, јер је последња амнестија од приватних деликата обухватила само оне почињене штампом. Политички деликти нису узети у обзир у ономе обиму, у коме смо то молили.

Кад постоји потреба бољег и жеља за бољим, онда је скоро свака новост довољна да пробуди и нове наде у боље. И тако је промена владе у фебруару о. г. била довољна да улије у нас нешто оптимизма. У таквом расположењу предаосмо дана 20 фебруара у депутацији лично новоме министру правде г. Д-ру Ружићу претставку с овим захтевима:

„1. Да у споразуму са Г. Министром Трговине и Индустије изволите утврдити да се на Пензионе фондове наших Адвокатских комора не односи ни Уредба о надзору над осигуравајућим предузећима ни Правилник од 22 новембра 1938 године о истој уредби. Поближе образложење тог нашег захтева налази се у прилогу.

2. Да у споразуму са Г. Министром финансија изволите утврдити да за Пензионе фондове наших Адвокатских комора не важи ни Уредба о образовању пословних резерви ни Правилник од 26 децембра 1938 године који се на ту Уредбу односи. Поближе образложење налази се такођер у горе цитираном прилогу.

3. Да путем амандамана Финансијскоме закону за годину 1939/1940 изволите прибавити за себе и за г. Министра финансија овлашћење за издавање Правилника о мировинским маркицама као факултативном средству Пензионих фондова појединих Адвокатских комора. Поближе у нашем акту од 13 фебруара о. г., број 49-1939 године.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.unilib.rs

4. Да изволите порадити да се измени Уредба Министарског Савета од 22 јуна 1938, број 627, о изменама и допунама Закона о уређењу Државне хипотекарне банке, као и сличних Уредби о Привилегованој Аграрној банци и о државноме имању Беље, нарочито у оним тачкама, где се повређује законско начело искључивог права адвоката да заступају пред судовима и властима тиме што се то право даје извесној категорији чиновника споменутих установа. Поближе у нашем акту од 19 октобра 1938, бр. 24-38.

5. Да изволите порадити код г. Министра Трговине и Индустрије у вези новелирања Закона о радњама да се изврши брисање тачке 17 § 60 истог закона о бироима за заступање пред управним властима као и брисање § 75 реченица прва, и тачке 13 § 102 истог закона. Поближе у акту Загребачке Адвокатске коморе од 8 новембра 1938, бр. 340-1938.

6. Да изволите донети аутентично тумачење или исправку Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова од 25 септембра 1936, бр. 70380-V и Правилника за ту Уредбу од 30 октобра 1936, бр. 5980 (VIII) 1936 у том смислу да се исправи досадашњи неправедни пропис, по коме адвокат као заступник земљорадника губи половину свог трошка заступања и у ономе случају, када исти земљорадник као веровник од свог дужника земљорадника добива читав трошак. Акт Загребачке Адвокатске коморе од 28 јануара 1939, бр. 3312-38.

7. Да изволите изменити Уредбу свога претходника бр. 114320-37 о извршењу и обезбеђењу над привилегисаним телима и установама у смислу резолуције наше скупштине од 29 маја 1938.

8. Да изволите пре поновног стављања Закона о иступима на дневни ред законодавних тела саслушати мишљење Адвокатских комора.

9. Да изволите донети Уредбу предвиђену у Закону о јавним бележницима из године 1930 о неспојивости јавног бележничтва с адвокатима.

10. Да изволите обезбедити стално суделовање претставника Адвокатских комора у припреми свих закона, уредаба и правилника.

11. Да изволите учинити да се путем амандмана уз Финансијски закон за 1939/40 донесе измена § 38 Закона о судским таксама у том смислу, шо би се у случају из прве алинеје истог параграфа поступало једнако као и у случају из друге алинеје т. ј. што би у сваком случају неплаћања таксе достави надлежној пореској управи имала претходити судска писмена опомена.

12. Да се изволите заузети за снижење судских такса које су просечно претерано високе и у много случајева неподношљиве, а нарочито за снижење такса у маличном поступку, где би било упутно да се такса на пуномоћије укључи у паушални став.

13. Да изволите на темељу § 28 Закона о адвокатима донети Правилник о висини награде за послове адвоката у кривичном поступку (онако како је један од Ваших претходника донио већ Правилник за награде у грађанским стварима).

14. Да изволите изменити члан 15 тач. 7 Уводног закона за Закон о извршном поступку на тај начин, што би се из овог законског прописа избрисале речи: „Онда уверење општинске власти о томе да је дужник власник односног земљишта“, и уместо ове реченице ставила друга која гласи: „Онда да тачно опише непокретно добро дужниково у мерама и границама у смислу § IX Уредбе о интабулацији“.

15. Да бисте изволили осигурати што скорију градњу палата правде у Београду, Загребу и Скопљу и убрзати почетак грађења палате у Сплиту, које не трпи одлагања, пошто је садања судска зграда неупотребљива.

16. Да изволите код Г. Министра саобраћаја порадити да се код промене Правилника за повлашћену возњу узму у обзир и чланови Адвокатских комора и потписаног Савеза бар у случајевима кад полазе на своје редовне годишње скупштине и седнице Одбора“.

Истовремено посетисмо и г.г. министре саобраћаја и трговине и индустрије, а до г. министра финансија нисмо могли доћи, јер је био заузет буџетском расправом у Финансијском одбору Народ. скупштине. Код споменутих министара интервенисали смо напосе обзиром на захтеве под 1. и 2. Примећујемо да су ова два захтева закључена у споразуму с претседницима Пензионих фондова наших Адвокатских комора, јер смо баш због Уредби цитираних у њима одржали дана 19 фебруара у Београду заједничку седницу с претставницима Фондова.

Како се види, претжни део захтева јесте управо понављање старих, док су новим захтевима дале повода нове опасности нашим интересима (нарочито што се тиче Пензионих фондова). Резултат? Као позитиван један једини, који се састоји у томе да је у Финансијском закону за годину 1939/40 предвиђена извесна свота за градњу судске зграде у Сплиту. Све друго остало је по старом.

Захтеве за изузимање наших Пензионих фондова испод Уредбе о хуманим установама и за доношење Правилника за награду у кривичном поступку поновили смо још посебно почетком овога месеца, али до часа кад састављамо овај извештај, немамо решења.

Морамо пожалити овакав став државне власти према адвокатском сталежу. Морамо пожалити не само зато што је он противан сталешким интересима, него и зато што није користан ни општим. Јер ми скоро више тражимо за друге него ли за саме себе, а уколико тражимо за себе, не дирамо тиме општи интерес, с којим настојимо да у сагласност доведемо властити. Већи део наших захтева укључен је у појам добрих закона, праведне администр., исправног судовања и уопште ваљаног правног поретка, јер знамо да је све то и предуслов успеха у нашем занимању. Влада, којој је искрено стало до тих предуслова, не само да не би смела бити против наших захтева, него би морала бити управо задовољна што јој их предлажемо помажући је тако у извршењу њене задаће. Њихово неиспуњење дало би се можда донекле разумети, кад би се за испуњење тражило финансијских жртава,

али то вреди само за неке, док има захтева, који би се могли испунити за неколико минута с неколико потеза пера. Наше жаљење помешано је још с једним осећајем кад знамо да у свакој влади има по неколико наших колега адвоката па ето ни они нас не разумеју или неће да разумеју! Зар да и овде вреди она о министрима Јакобинцима?

Како, дакле, видимо, настојали смо и радили много, али урадили врло мало. Да је резултат био зависан од нас, од нашег рада, он би био једнак овоме. Где треба тражити кривицу и где услове бољих резултата, није тешко закључити. Као што кривица не лежи на нама, тако ни услови не зависе од нас самих.

После горњег скоро Сизифовог посла преостаје нам да опишемо остали мање Сизифов. То је узајамни рад међу појединим Коморама, координирање њихова рада према заједничким потребама. У томе смо успели захваљујући обилноме писменој и личној контакту између Савеза и Комора. Тиме смо уосталом само наставили традиције нашега Савеза, који се је и пре могао похвалити колегијалном и хармоничном сарадњом са свима Коморама. Овај склад нарочито се манифестовао у резолуцијама, које су на годишњим скупштинама донашале поједине Коморе а које су се резолуције у главном слагале. На конгресу Међународне уније адвоката, одржаном у Будимпешти 8—11 септембра прошле године био је наш сталож заступан преко колега Владимира Симића, Милана Живадиновића, Фрање Скабернеа и Иве Полетицеа. Последњи заступао је Савез и на прослави 60-годишњице опстанка друштва „Правник“ у Љубљани. National - Sozialistischer - Rechtswahrerbund“ из Берлина и министра правде у Рајху г. Др. Франк позваше нас на „Tag des deutschen Rechts“, који се одржао 19—21 маја у Лајпцигу. Одазвасмо се позиву па нас је на споменутоме збору заступао колега Др. Натко Катичић.

Све Адвокатске коморе у држави имале су 1 јануара 1939 2967 чланова према 2901 дана 1 јануара 1938. Адвокатских приправника било је 1 јануара 1939 г. 1237, а пре годину дана т. ј. 1 јануара 1938 г. 1093. Пораст, дакле, адвоката у години 1939 износи 66, а адв. приправника 144.

Како се из ниже наведене табеле види, највећи пораст адвоката има београдска Адвокатска комора, наиме 30, а најмањи сплитска са 1. Код сарајевске Адвокатске коморе број адвоката спао је за 2. Највећи пораст адв. приправника бележи београдска Адвокатска комора са 56, али по апсолутноме броју адв. приправника однела је рекорд новосадска Адвокатска комора, која их има 381. Код новосадске Адвокатске коморе постоји такође најнеповољнији однос између адвоката и адв. приправника. Број потоњих односи се према броју адвоката као 63:100. Из ове околности могла би се извести два закључка: или да су војвођанске колеге врло запослени па им добро иде, или пак да на властиту штету додупиру фиктивну праксу.

Према појединим Коморама овако је подељен број адвоката и адв. приправника:

Коморе:	Година 1938		Година 1939	
Љубљана	292	118	296	124
Сарајево	180	32	178	49
Скопље	176	52	180	62
Сплит	151	39	152	50
Нови Сад	581	342	604	381
Загреб	812	196	820	198
Подгорица	31	6	29	9
Београд	678	308	708	364

Укупно 2901 1093 2967 1237

Волели би да не морамо овај извештај завршити с једним неугодним признањем, којем се ипак нећемо и не смемо отети. То је признање да је Адвокатска комора у Подгорици скоро кроз цело време свог опстанка потпуно затајила: и административно и дисциплински. Настојање њезина претседника да то зло поправи остало је јалово. Узроци, чини се, леже у самоме чланству па би се зато поправка могла састојати једино у укинућу засебности ове Коморе придружењем њезина подручја и чланства којој од суседних Комора. Баш због природе овакве поправке нисмо се могли одлучити да још током извештајне године подуземо такав тежак корак, али нови Пословни одбор неће га моћи више одгађати. У оквиру опште сталешке аутономије не може да ужива посебну организациону аутономију онај део сталеза, који се није показао довољно јаким да је успешно проводи. У интересу опште сталешке аутономије не смемо дозволити да у било којем случају она буде злоупотребљена као доказ да нисмо тобоже способни управљати сами собом.

(Горња два извештаја објављена су у Одветнику бр. 5—6 за мај и јуни (свибањ—липањ) 1939 г.).

ИЗ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ

Седница од 23 августа 1939 год.

Одобрене су президијелне одлуке: о упису у именик адвоката Александра Радо, Милана Кржића, Рајка Јовановића и Драгомира Јевтића — сви са седиштем у Београду; о пресељењу канцеларије Милана Драговића, адв. из Београда у Стару Пазову, а за преузиматеља именован је адв. Миљивоје Благојевић из Београда; о упису у именик адв. приправника: Ратимира Павловића на вежби код адв. Рајка Атанацковића у Београду са почетком вежбе од 1 августа 1939 год.; Звонимира Копривчевића код адв. Др. Јураја Кулаша у Београду са почетком вежбе од 20 јула 1939 год.; Кларе Шурањ код адв. Фадила Маглалића у Београду са почетком вежбе од 31 јула 1939 год.; Врлете Круља код адв. Владана Батавеђића у Београду са почетком вежбе од 1 августа 1939 год.; Крсте Каралића код адв. Радивоја Андрића у Обреновцу са почетком вежбе од 22 јуна 1939 год.; Данице Луковић код адв. Алексе Луковића у Неготину са почетком вежбе од 1 јула 1939 год.; Андреје Гамса код адв. Др. Јосипа Холендера у Београду са стажом од 12 јуна 1939 год.; Рихарда Семница код адв. Др. Славка Барлеа у Београду са почетком вежбе од 17 јуна 1939 год.; Слободана Мијовића код адв. Ђорђа Карајовановића у Београду са почетком вежбе од 15 јуна 1939 год.; Милуна Бранковића код адв. Александра Поповића у Крушевцу са почетком

вежбе од 8 августа 1939 год.; Раула Кенига код адв. Петра Петровића у Београду са почетком вежбе од 1 јула 1939 год.; Богдана Раденковића код адв. Јована Јовића у Београду са почетком вежбе од 1 јула 1939 год.; Ратимира Поповића код адв. Јована Велимировића у Београду са почетком вежбе од 23 јуна 1939 год.; Душана Петровића код адв. Др. Видана Благојевића у Београду са почетком вежбе од 22 јуна 1939 год.; Благоја Сотировића код адв. Слободана Стојановића у Београду са почетком вежбе од 20 јуна 1939 год.; Илије Митића код адв. Надежде Вукадиновић у Београду са почетком вежбе од 9 августа 1939 год.; Гојка Вуковића код адв. Павла Јововића у Београду са почетком вежбе од 11 августа 1939 год.; Јакоба Папо на вежби код адв. Др. Кајона Јешуе у Београду са почетком вежбе од 19 јуна 1939 год.; Романа Коломана код адв. Др. Рајка Ђермановића у Београду са почетком вежбе од 1 августа 1939 год.; Милуна Лекића код адв. Богдана Лекића у Београду са почетком вежбе од 5 августа 1939 год.; Владислава Милера код адв. Др. Алладара Дебрецени-а у Београду са почетком вежбе од 7 августа 1939 год.; Александра Николића код адв. Милована Николића у Крагујевцу са почетком вежбе од 3 августа 1939 год.; Живојина Николића код адв. Момчила Жанића у Књажевцу с почетком вежбе од 30 јула 1939 год.; о прелазу адв. приправника: Војислава Грола од адв. Трипка Жугића код адв. Милана Живадиновића у Београду, Милована Ђосића од адв. Милорада Токмаковића код адв. Др. Ивана Рибара у Београду, Золтана М. Биро-а од адв. Михаила Радивојевића код адв. Леона Карића у Београду, Светозара Кокотовића од адв. Лазара Кречковића код адв. Михаила Кречковића у Београду, Вука Кнежевића од адв. Драгомира Ивковића код адв. Др. Сава Стругара у Београду, Живојина Беговића од адв. Владимира Мишића код адв. Јована Велимировића у Београду, Николе Бјелице од адв. Драгослава Јовановића код адв. Димитрија Крчевинца у Београду, Василија Димитријевића од адв. Др. Александра Перла код адв. Антонија Марушића у Београду, Моиса Д. Перере од адв. Др. Александра Перла код адв. Константина Саватијевића у Београду; о брисању из именика адв. приправника: Ристе Аћимовића под 1 јулом 1939 по одјави принципала, Борка Николајевића под 30 јулом 1939 год. због ступања у државну службу, Саве Грујића под 18 јуном 1939 због преласка у другу Комору, Петра Марковића под 28 децембром 1938 год. због ступања у државну службу, Душана Меденице под 15 јулом 1939 год. по одјави принципала, Зорана Будишина под 7 јулом 1939 год. због преласка у другу Комору.

Уписани су у именик адв. приправника: Момчило Симић код адв. Славка Мијатовића у Београду са почетком вежбе од 15 августа 1939 год., Љубиша Манојловић код адв. Миладина Вукомановића у Крагујевцу са почетком вежбе од 10 августа 1939 год., Душан Тривановић код адв. Др. Радоја Вукчевића у Београду са почетком вежбе од 16 августа 1939 год., Здравко Здравковић код адв. Алексе Луковића у Неготину са почетком вежбе од 1 августа 1939 год., Др. Радомир Урошевић код адв. Антонија Урошевића у Неготину са почетком вежбе од 14 августа 1939, с тим да у року од месец дана поднесе уверење о држављанству и Ђорђе Раденковић код адв. Драгослава Јовановића у Београду са почетком вежбе од 1 јула 1939 год.

Прима се на знање да је адв. приправник Михаило Ј. Јездић продужи приправничку вежбу код адв. Ранка Грујића у Београду 1 августа 1939 год., с тим, да му се прекид од 23 марта 1938 год. до 1 августа 1939 год. не урачуна у приправничку вежбу.

Избрисан је из именика адв. приправника Живадин Црнобрнић под 1 јулом 1939 год. због државне службе.

На тражење адв. приправника Мише Трифуновића да му Комора призна у приправничку вежбу код адвоката време проведено на одобреном му осуству, решава се да му се осуство не може признати у вежбу све дотле док не поднесе доказе о томе, да је осуство употребно у сврху ради које га је и тражио, које ће доказе Одбор накнадно ценити.

Признато је у суд. стаж Јајугину Спасоју, адв. приправнику време од 7—27 јуна 1939 год., пошто је исто оправдао лекарским уверењем.

Одобрено је Миленку Богојевићу, адв. припр. да раније одобрено боловање од 14 јуна 1939 год. може користити од 1 септембра 1939 год.

Одобрено је Милораду Илићу, адв. припр. осуство од 4 септембра до 4 октобра 1939 год. ради спремања адв. испита, с тим, да му се исто урачуна у приправничку вежбу код суда.

Уважава се оправдање осуства које је поднео адв. припр. Вељко Томашић пошто је поднео доказе, с тим, да му се време од 1 јануара 1938 до 30 јуна 1938 год. и од 19 септембра 1938 до 19 марта 1939 год. призна у приправничку вежбу код адвоката.

Признаје се Љубомиру Вагнеру година дана осуства у приправничку вежбу код адвоката, пошто је осуство оправдао. Остало време преко године дана не признаје му се у приправничку вежбу.

По предмету неисправне вежбе адв. припр. Милана Јанковића, решено је да се адв. припр. Јанковић из именика избрише, с тим, да му се целокупна вежба поништи.

На тражење Пенз. фонда радника Држ. саобр. установа у акту бр. 1927/39 одговорити, да Комора није надлежна за давање траженог мишљења зато, што у питању може бити споран случај.

По питању заступања задужбинског отсека министарства просвете од стране Ђорђа Ђорђевића, пенз. решено је да предмет узме на реферат члан Одбора Др. Радоје Вукчевић.

Поводом случаја Раденка Јовановића, пискарача, решено је, да се напише преставака Министру правде.

Седница од 13 септембра 1939 године.

Одобрене су президијелне одлуке: о пресељењу адв. канцеларије Жарка Новаковића, адв. из Београда у Вел. Кикинду, с тим, да му се за преузиматеља именује Др. Рајко Ђермановић, адв. из Београда.

О упису у именик адв. приправника: Будичевић Јулије код адв. Димитрија Љ. Павловића у Београду са почетком вежбе од 23 августа 1939; Светозара Константиновића код адв. Божидара Петровића у Смедереву са почетком вежбе од 10 августа 1939; Ратомира Дабића код адв. Глигорија Шевчика у Кучеву са почетком вежбе од 16 августа 1939; Трифуна Симића код адв. Ђорђа Петковића у Ђуприји са почетком вежбе од 31 августа 1939; Бранислава Маринковића код адв. Милана Матића у Београду са почетком вежбе од 5 септембра 1939; Драгомира Сретеновића код адв. Драгољуба Мил. Маринковића у Београду са почетком вежбе од 5 септембра 1939; Сабитаја Конфино код адв. Леона Х. Карића у Београду са почетком вежбе од 2 септембра 1939; Војне Миловановић-Чајкановић код адв. Милорада Јешића у Београду са почетком вежбе од 7 септембра 1939 год.; Радомира Мисирлића код адв. Радослава Богдановића у Београду са почетком вежбе од 1 септембра 1939; и Бранислава Тошића код адв. Светозара Недока у Параћину.

О прелазу адв. приправника: Василија Димитријевића од адв. Антонија Маруцића код адв. Нинка Петровића у Београду, Светозара Вукомановића од адв. Витомира Јевтића из Крагујевца код адв. Божидара Манојловића у Богатињу, Милисавца З. Поповића од адв. Др. Милоша Викторовића код адв. Ђорђа Ст. Ђирића у Београду, Владимира Павловића од адв. Боре Атанацковића код Лазара Кречковића у Београду, Миливоја Лисавца од адв. Стојана Продановића код адв. Боривоја Каменовића у Београду, Тодора Љ. Попадића од адв. Душана Илића из Рашке код адв. Јована Радловића у Крагујевцу, Андрије Д. Славуја од адв. Боривоја Каменовића у Београду код адв. Љубомира Вујића на Убу.

О брисању из именика адв. приправника: Васовића Јанка под 23 августом 1939 год. по одјави принципала.

Брише се из именика адвоката Богатинчевић Теодор под 12 јулом 1939 год., услед смрти, а за преузиматеља именован је Милан Влајковић, адв. из Београда.

Уписује се у именик адв. приправника: Ђорђе Гарнић-Гарницки код адв. Андрије Др. Петровића у Београду са почетком вежбе од 29 августа 1939 год., и Др. Саломон Конфорти код адв. Леона Х. Карића у Београду са почетком вежбе од 1 септембра 1939 год.

Бришу се из именика адв. приправника: Драгојин Војновић под 12 јуном 1939 год., услед ступања у државну службу и Милутин Грујић под 8 мартом 1939 год. услед ступања у државну службу.

Одобрен је прелаз адв. приправника: Драгићу Томићу од адв. Миодрага Живановића код адв. Драгољуба Смића у Београду, Катарини Ше-

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

фер-Кадрагић од адв. Трипка Нинковића код адв. Александра Радо у Београду, Димитрију Гавриловићу од адв. Ђорђа Пупића код адв. Александра Трифунца у Београду, Филипу Бајковићу од адв. Стојана Продановића код адв. Фадила Маглајлића у Београду, и Драгутину Цуцићу од адв. Јована Благојевића у Шапцу код адв. Светислава Берића у Богатићу.

Одобрено је 4 месечно боловње адв. припр. Ивану Вукићевићу, с тим, да ће се о признавању овога боловања у вежбу накнадно решавати, кад буде поднео доказе.

Одобрено је адв. приправницима 15 дана осуства: Др. Самуелу Сарафићу и Јовану Тадићу, с тим, да им се то осуство призна у приправничку вежбу.

Одобрено је адв. припр. Мирку Пламенцу 10 дана осуства, с тим, да му се исто урачуна у приправничку вежбу.

Одобрено је адв. припр. Јанку Брачку 10 дана осуства, с тим, да му се исто урачуна у приправничку вежбу.

Одбија се од тражења да му се призна у стаж време од 3 децембра 1937 па до 11 фебруара 1938 год. Милутиновић Владимир, пошто је 3 децембра 1937 год. постављен за државног чиновника.

Одобрена је новчана помоћ по 2.000.— дин. Љубинки Добошаревић и Станислави Стошић.

Седница од 20 септембра 1939 године.

Уписан је у именик адвоката Драган Ж. Златановић са седиштем у Београду.

Уписан је у именик адв. приправника Никола Енглер код адв. Др. Мите Арадског у Београду са почетком вежбе од 13 септембра 1939 год., с тим, да плати уписнину.

Одобрено је прелаз адв. приправницима: Милану Прелићу од адв. Др. Александра Грина код адв. Томе Милосављевића у Београду, Милану Петровићу од адв. Милутина Јеремића код адв. Антонија Маруцића у Београду, Миловану Ћосићу од адв. Др. Ивана Рибара код адв. Стојана Продановића у Београду, и Милораду Милатовићу од адв. Срете Вукашинца у Младеновцу код адв. Живорада Ђермановића у Ваљеву.

Одобрено је Николи Д. Поповићу, адв. приправнику 20 дана осуства, с тим, да му се исто призна у приправничку вежбу.

Одобрено је двомесечно боловање Синиши Аћимовићу, с тим, да исто накнадно оправда.

Др. Вукчевић реферише по предмету тужбе противу пискарача Исидора Гачића који је кажњен са 15 дана безусловно.

Одређен је дан за годишњу скупштину 29 октобар 1939 године.

Затим претседник предлаже да Одбори коморе поднесу своје извештаје о раду током ове године до 15 октобра 1939 год. Затим је одлучено да се тражи извештај од Дисциплинског већа који чланови већа испадају коцком, како би се могао редиговати дневни ред.

Седница од 27 септембра 1939 године.

Уписан је у именик адвоката Васовић Јанко са седиштем у Младеновцу. Избрисани су из именика адвоката: Чедомир Јоцић под 5 септембром 1939 год., пошто је постављен за начелника мин. правде, а за преузиматеља именован је Јанко Васовић, адв. из Младеновца, Драгиша Здравковић под 15 септембром 1939 год., пошто је постављен за члана Државног савета, а за преузиматеља именован је Васо Тупањанин, адв. из Београда.

Уписани су у именик адв. приправника: Миленгије Миленгијевић код адв. Витомира Јевтића у Крагујевцу са почетком вежбе од 18 септембра 1939, и Милан Јанићијевић код адв. Душана Јанићијевића у Крагујевцу са почетком вежбе од 14 септембра 1939 год.

Одобрено је прелаз адв. приправницима: Алекси Маркишићу од адв. Милоша Качаревића код адв. Љубомира Ђирића у Алексинцу, и Драгићу Мирковићу од адв. Милоша Станковића у Владимирцима код адв. Стевана Којадиновића у Шапцу.

У именик адв. приправника ставити поред имена Љубомира Вагнера докторску титулу.

WWW.UNILIB

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Одобрено је боловање: Др. Љубомиру Поповићу, адв. припр. 15 дана, с тим, да му се исто урачуна у приправничку вежбу, Спасоју Јајагићу време од 21 августа до 23 септембра 1939 год., с тим, да му се исто урачуна у приправничку вежбу.

Одбијен је Милан Парезановић, адв. припр. од тражења, да му се у вежбу адв. приправника призна време проведено у служби поглаварства града Београда.

Одобрено је месец дана осуства Олги Бандић, ради спремања адв. испита, с тим, да јој се исто урачуна у приправничку вежбу.

Реферат Др. Вукчевића по акту Задужбинског оделка Мин. просвете о заступању тога одељења, примљен је без измене.

Седница од 4 октобра 1939 године.

Уписани су у именик адв. приправника: Ема Тартаља код адв. Др. Емера Тартаље у Београду са почетком вежбе од 21 јула 1939 год.; Др. Богдан Николајевић код адв. Милана Аћимовића у Београду са почетком вежбе од 29 септембра 1939 год.; Влајко Николић код адв. Милоја Арсеновића у Београду са почетком вежбе од 29 септембра 1939 год.; Ратимир Протић код адв. Светислава Протића у Ваљеву са почетком вежбе од 28 септембра 1939 године.

Одобрен је прелаз адв. приправницама: Ратку Милисављевићу од адв. Антонија Марушића код адв. Николе Трифуновића у Београду, Миленку Богојевићу од адв. Зарије Матића код адв. Др. Милоша Викторовића у Београду, Моису Д. Перери од адв. Константина Саватијевића код Др. Александра Грина у Београду, Михаилу Бесарабићу од адв. Миливоја Стевановића код адв. Константина Саватијевића у Београду, Ђури Гросингеру од адв. Александра Алексијевића код адв. Милорада Токмаковића у Београду, Др. Самуелу Сарафићу од адв. Богдана Лекића код адв. Аврама Мевораха у Београду, Вељку Ђатовићу од адв. Стојана Продановића код адв. Марка Ђуровића у Београду, и Ратимиру Павловићу од адв. Рајка Атанацковића код адв. Владана Батавељића у Београду.

Одобрено је осуство: Браниславу Влајковићу 15 дана и Миодрагу М. Петровићу 2 дана.

Др. Видан Благојевић реферише о акту Савеза, који се односи на Уредбу о постављању судија редовних (судова) у колико се исти односе на постављање адвоката за судију.

Заменик претседника г. Живадиновић обавештава Одбор да су у недељак 2 овог месеца били код Министра правде Владимир Симић, Милан Живадиневић, Драгомир Ивковић и Лука Пешић.

Прво је г. претседник молио г. Министра да се достављају законски пројекти Комори на мишљење. Министар је дао обећање да ће поступати у смислу Закона. Даље је говорено о Адвокатској комори у Подгорици: предложено је г. Министру да се сазове Скупштина на којој ће се одлучити о дневном реду ове Коморе и о евентуалном припајању исте којој другој Комори.

Том приликом говорено је и о територијалном разграничењу Адв. коморе у погледу нове Бановине Хрватске и о жељи адвоката са дела који се издваја из Бановине Хрватске да се припоји Адв. комори Београд. Он је саопштио да је то питање решено и да се они придају Адв. комори Нови Сад. Говорено је и о палати правде а нарочито о Срском суду за град Београд.

Седница од 11 октобра 1939 године.

Уписани су у именик адв. приправника: Ђорђе Симеоновић код адв. Илије Милутиновић у Зајечару са почетком вежбе од 10 октобра 1939 год.; Светолику Павловићу код адв. Др. Ђорђа Миликића у Београду са почетком вежбе од 9 октобра 1939 год.; Ненад Јовановић код адв. Милорада Токмаковића у Београду са почетком вежбе од 1 октобра 1939 год.; Радоје Зоговић код адв. Тодора Минчића у Београду са почетком вежбе од 6 октобра 1939 год.

Избрисани су из именика адв. приправника: Радомир Лазић под 1 септембром 1939 год. због одласка у војску и Јован Јовановић под 30 септембром 1939 год. због ступања у државну службу.

Одобрено је боловање Др. Љубомиру Поповићу, адв. припр. на бесплатној вежби код Окр. суда за окр. београдски од месец дана, с тим, да му се ово боловање урачуна у судски стаж.

По преставци Панајотовића Светислава, адвоката због задржавања адвоката на дужој војној вежби, одлучено је, да се предузме могућа интервенција у погледу отпуштања адвоката одмах по издржаној вежби.

По тражењу Окр. суда за гр. Београд на место Марковића Весе, адвоката за заступника Драгиње Живомира Јовановића као сиромашне одређен је Зарија Матић, адв. из Београда.

Благајник Сима Алкалај подноси благајнички извештај за септембар 1939 год. који је примљен без примедбе.

Благајник Сима Алкалај подноси Одбору коморе завршни рачун за 1939 год. и предлог буџета за 1940 год., који се после краће дискусије усвајају са тиме да се имају одштампати у Браничу за месец октобар 1939 год. и поднети XI годишњој скупштини на одобрење.

За овим је примљен и извештај Одбора коморе о раду у 1939 год. који се има поднети XI скупштини, са тиме да се и овај извештај одштампа у Браничу за месец октобар 1939 год.

Претседник Владимир Симић саопштава да је члан Одбора коморе Др. Иван Рибар поклонио Комори за њену библиотеку једну књигу из 1884 год. — Земаљско владин лист из Краљевине Хрватске и Славоније — на чему се дародавцу Др. Рибару захваљује.

СУДСКА ПРАКСА

Удови припада месечна рента због губитка супруга само до преујаје. (Пресуда Касационог суда из Новог Сада бр. Г. 705/34 од 12 априла 1938 год.).

У парници уд. Б. Ј. рођ. Б. В. из В. К. против М. супр. С. А. из С. Окружни суд у С. под бр. Г. 2109/31 од 23 јуна 1932 донео је пресуду којом је дао места тужби, осудио тужену М. супр. С. Л. да на име оштете за смрт Б. Ј. плати једном за свагда тужитељици за њу и њену малодобну децу 150.000 дин. и т. д. а са ових разлога:

Тужиља је тужбом тражила да се тужена М. осуди да плати 150.000 дин. на име оштете за смрт њеног мужа пок. Ј. и оца троје малодобне деце, зато што је возећи аутомобил налетела на пок. Ј. који је водио коња пред натовареним колима друмом, смртно га повредила и овај умро а она и деца остали без хранитеља. Доказ пресуда Апелационог суда, којом је тужена оглашена кривом.

Тужена је у припремном поступку молила да се тужитељица одбије, јер је пок. Ј. крив сам за несрећни случај, пошто је он налетео на ауто, који је она возила, а не она на њега, што ће се утврдити сведоцима и напред пом. пресудом.

Окружни је суд прибављеним доказима нашао да је тужена пресудом Апелационог суда у Н. С. оглашена кривом за смрт пок. Ј., која је меродавна и за грађански суд, па је према томе тужена одговорна и за накнаду штете због изгубљеног хранитеља пок. Ј. његовој породици, супрузи и малолетној деци, и осудио ју као у диспозитиву а висину је одредио на основу прибављених доказа. Остале наводе тужене одбио.

Ну по позиву Апелациони суд у Н. Саду под Бр. Г. 1859/932 од 16 фебруара 1934 г. донео је ову пресуду.

Позив тужене делимично уважава, првостепену пресуду делимично мења и тужену осуђује да плати тужитељици I реда уд. Б. В. 400 дин. месечно а тужитељима II, III и IV реда А. Ф. и В. сваком по 200 дин. месечно и то тужитељици I реда доживотно а Б. и В. док не наврше 14 год. А. Ф. док не наврши 16 год. живота и т. д. а са доле наведених разлога.

Након допуне доказа преслушањем стручњака о приходима пок. Ј. као и из списка нашао је, да се зарада има узети код пок. Ј. свота од 1000 дин. месечно, колико је зарађивао на трговини брашном, а не она коју је имао од рингишпила у часу смрти 2—300 дин., пошто је исти имао кратко време око 3 месеца. Јер се код радника који погине у време беспослице има

узети као мерило зарада у време рада а не у време беспослице. Обзиром да је у питању издржавње малодобне деце ваљало је позивати уважити у погледу начина плаћања, па одредити месечну ренту.

Остале наводе позива није уважио, и пресудио као у диспозитиву и т. д.

По овоме је поводом ревизије Одељење Б. Београдског Касационог суда у Новом Саду донело ову пресуду: Ревизиону молбу тужене делимично уважава, пресуду позивног суда делимично преиначује и пресудом позивног суда досуђену главницу снижава и то: за тужитељицу уд. Б. В. на 300 дин. месечно, а за тужитеље II, III и IV реда млдб. А. Ф. Б. на 150 дин. месечно сваком, као и да је тужена дужна платити досуђену своту тужитељци I р. до њезине преудаје и т. д. а са доле наведених раслога:

Према сталној судској пракси накнада штете у једној своти може се досудити, само онда ако оштећена страна то захтева, а обвезана на одштету се овоме не противи. У конкретном случају тужена изрично се је противила да се накнада штете досуди у једној своти а пристала је (ред. бр. 45) да плаћа месечну ренту и према томе правилно је поступио Апелациони суд када је тужитељима досудио месечну ренту, јер се штета има подмирити у месечној ренти. Жали се даље тужена да је Апелациони суд превисоко досудио месечну своту издржавања.

Ова жалба је делимично основана, јер је правно правило, да особе које су овлаштене на одштету (тужитељице) не могу тражити од кривца (туженог) више него што им је погинули био у стању давати. Према устављеном чињеничном стању по Апелационом суду, пок. отац, односно муж тужитеља, зарађивао је месечно 1000 дин. али целу ту своту није могао давати својој породици, већ је из те своте и самог себе издржавао и одевао, па је с тога Касациони суд нашао да досуђену меничну ренту по позивној пресуди снизи и то за удовицу од 400 дин. на 300 дин. а за децу од 200 на 150 дин. месечно за свакога, укупно 750 дин. месечно, јер је по-којник за себе требао најмање 250 дин.

Напада даље тужена пресуду Апелационог суда за то што је Апелациони суд досудио удовици, тужиљи I реда уд. месечну ренту доживотно. Ова је жалба основана, јер удовици припада месечна рента не доживотно, већ до њезине преудаје а преудајом ову губи, па је за то и у том погледу нападнута пресуда преиначена.

Жали се тужена још и за то што је Апелациони суд донео расположење у нападнутој пресуди, да се на некретнине тужене, за осигурање месечне ренте досуђене тужитељима, укњижи право залога.

Ова је жалба неоснована. Стална судска пракса усвојила је правило, да се и оваква периодична (месечна) плаћања могу осигурати ако је такво плаћање угрожено. У смислу дакле угрожености (опасности) ово се осигурање може тражити, као што су тужитељи у конкретном случају и тражили. Да ли постоји та опасност остављено је оцени суда, Апелациони суд је образложило постојање те угрожености (опасности) а то обзиром на тежину саме обавезе за тужену, наиме на обавезу издржавања више лица и кроз дуђе низ година. У овом дакле случају исплата годишње ренте може да буде угрожена обзиром, како је речено — на величину (тежину) терета и на трајање, те је расположење Апелационог суда у погледу осигурања досуђене ренте основано и оправдано. Није се могло уважити жалба тужене ни у погледу парничних и позивних трошкова, јер је досуђивање тих трошкова по нижим судовима основано на законским прописима на које се нижи судови позивљу и које су прописе правилно применили.

Ради наведених разлога било је пресуђено као у диспозитивном делу ове пресуде.

У смислу § 331 Зак. о радњама, службени однос на пробу може се уговорити највише за месец дана, а по § 338 то се право службопримчево не може ставити ван снаге или ограничити. Према чему након истека пробног времена од месец дана има се сматрати време проведено у служби сталним, дефинитивним, мада је пробно време уговорено на дуже време од месец дана. (Пресуда Касационог суда у Новом Саду Рев. 572137 од 19 априла 1938. год.).

У парници X. 3. противу В. и В. Срески суд у Новом Саду под бр.

П. 250/1935 од 5 марта 1936 год., донео је ову пресуду: „одбија се тужбени захтев да тужени В. В. плати тужиоцу 7.500 дин.“ и т. д. а са ових разлога:

Тужитељ тужбом својом износи да га је тужена уговором о служби од 21 марта 1935 г. упослила као путника са платом од 2500 дин. и провизијом, на посао ступио 1 априла 1935 г. а 27 јуна исте године уговором постављен за пословођу са истом платом и другим припадностима. У оба уговора назначено 3 месеца време пробае а што је по §§ 331 и 338 Зак. о радњама неважеће. То је после месец дана службе постао сталан намештеник и 27 септембра исте године тужена га је отпустила и са платом га измирила до краја тога месеца. Како као сталан службеник, има права на отказ шестонедељан пре свршетка календарске четврти годишта, а то је пре 31 децембра 1935 г., то му припадају припадности до тога времена у 7.500 дин. Молио је суд да тужену обвезе на плаћање те своте.

Тужена је молила да се тужитељ са тужбом одбије, јер је први уговор престао 14 јуна 1935 г. споразумом странака а нови склопљен 27 јуна 1935 г. до 27 септембра исте године, кога дана без икаквог отпазног рока аутоматски престаје, те нема места примени § 332 Зак. о радњама. У осталом тужена је имала права да га одмах отпусти, пошто је вређао и грдио све, па и сувласника фирме, називајући га хохштаплером, без плаћања икакве отпремнине.

На основуведеног доказног поступка, суд је нашао, да су странке својевољно продужиле пробно време од 1 на 3 месеца уговором од 27 јуна 1935 г. и тиме нису повредиле пропис § 331 Зак. о радњама, јер је тужилац својевољно остао на проби после законског рока. Ну, како приступању из службе није задржао право да тражи отказни рок, то је и са овог разлога донео горњу пресуду.

По овоме је по благовременом призиву Окружни суд у Новом Саду као призивни суд под бр. Пл. 541/936 од 6 новембра 1936 г. донео пресуду: „призив тужитеља не уважава и побијану пресуду првостепеног суда у целисти потврђује“ итд. а са доле наведених разлога:

Да је Срески суд правилно установио, да није повређен Закон о радњама; што су странке уговориле службу на одређено време, а закон о радњама може се применити само на оно што није уговором предвиђено. Према томе само у случају уговора о служби на неодређено време, отказни је рок један месец дана, а код уговора на одређено време служба престаје истеком рока уговором предвиђеног, као што је овде случај. Обзиром на то без важности је, да ли се тужитељ одрекао потраживања за отказно време или не, а потраживање такво с обзиром на уговорено трајање службе не може имати.

Ну, по ревизији Одељење Б. Београдског Касационог суда у Новом Саду изрекло је ову пресуду: „Ревизију тужитеља уважава, побијану пресуду призивног суда преиначује, те пресуђује да тужена плати тужитељу у име главнице 7500 дин.“ и т. д. са ниже изнетих разлога:

Ревизиони разлог тужитеља, уложен на основу бр. 2 и 4 § 597 Грпп. основан је.

Призивни је суд оценио уговоре од 21 марта 1935 г. и 27 јуна 1935 г. тако да је узео да и ако су странке и оно време после месец дана пробног времена, — јер према уговорима упослење на пробу траје 3 месеца — погрешно назвале пробним временом, да је то без икаквог значаја, јер се то време (које прелази месец дана) има сматрати таквим, где је службопримац стално намештен. У погледу пак трајања тог сталног намештења, тужитељ не може бити у двојби, јер је хтео уговорити (уговор од 27 јуна 1935) време службе само до 27 септембра 1935. Заузео је за то, призивни суд, правно становиште, да у конкретном случају не треба отказивати, јер је време трајања одређено.

Ту правну оцену и правно становиште призивног суда Касациони суд не може да прихвати.

Није спорно међу странкама да је тужитељ како уговором од 21 марта 1935 г., тако и уговором од 27 јуна 1935 г., примљен у службу од тужене на пробу и да пробно упослење има да траје 3 месеца.

Према пропису § 331 Зак. о радњама, службени однос на пробу може се закључити највише за време од месец дана, а по § 338 Зак. о радњама

службопримчево право из § 331 не може се уговорима о служби ван снаге ставити или ограничити.

Правно је правило, да је само један месец пробно време а време службе које прелази месец дана, не може се више сматрати пробним временом, јер након истека од месец дана, време проведено у служби има се сматрати сталним намештењем на неодређено време. Ако је то пробно време уговорено на дуже од месец дана, као што је у конкретном случају, службени се однос након истека од месец дана сматра дефинитивним, сталним намештењем на неодређено време. Зато је један месец дана максимум покусног времена, који се сме ваљано уговорити. Уговор који је одредио дуље време од месец дана за службу за пробу, одређује нешто, што је закон прописао, да се не може одредити (§ 331 у вези са § 338 Зак. о радњама), па зато такав уговор није ни ваљан и место њега наступа закон.

Како се дакле, према наведеном, након истека рока пробног времена од месец дана, има сматрати тужитељ сталан намештеник на неодређено време, то наступа законски пропис у погледу отказног рока, а који према сталној судској пракси има да се сврши истеком календарског четвртгодишта тј. у конкретном случају са даном 31 децембра 1935 г., дакле тужитељу припада плата за месец октобар, новембар и децембар а што износи 7500 дин., јер није спорно да је месечна плата била уговорена са дин. 2500.

Бранко Јевремовић,
судија Апелационог суда у Новом Саду.

Када тужилац приликом подношења тужбе за пречу куповину положи само куповну цену а не и износ преносних и осталих трошкова, он је поступио по § 674 Грађ. зак. и с те стране његова тужба је уредна.

Г. Јован Д. Смиљанић саопштио је у Правди од 5 октобра 1939 год. један судски случај у коме је дошао до изражаја § 674 Грађ. зак. који гласи: „Онај, који мисли да првенство куповине има, ако хоће да добро добије, мора готове новце по погодби закљученој положити у судске руке. Само противљење и незадовољавање без новца не вреди ништа; а после 30 дана опет исчезава“.

У случају који је г. Смиљанић саопштио, тужилац — пречи купац положио је у судски депозит само износ куповне цене а не и судске трошкове, приликом подизања тужбе за пречу куповину, ма да је знао, да су продавац и купац уговорили, да преносне трошкове сноси купац. Према томе, тужени — купац сматрао се је недовољно обештећеним полагањем тужиоца — пречег купца у судски депозит само куповне цене, па је тражио да се исти од тужбеног тражења одбије.

Срески суд у Кучеву одбио је тужиоца од тужбеног тражења. У образложењу своје одлуке срески суд каже између осталог:

„По § 670 Г. з. пречим правом куповнине може се користити само онај који претходно испуни све оно што се тражи по § 674 Г. з., тј. прекупац је дужан претходно испунити све оно што се први купац обавезао. Ако би прекупац испунио само оно што је први купац дао у готову продаву, онда он тиме не испуњава што се по § 674 Г. з. тражи, те би тиме продавац и први купац били оштећени на случај да се из остале имовине прекупчеве не би могли наплатити за остале обавезе из уговора о куповини и продаји. Први купац у случају пречег права куповнине има право да тражи да му се врати не само сума коју је продаву у готову дао, већ и све споредне обавезе које је он по уговору примио и испунио, што значи да се он са гледишта финансиско-новчаног има довести у исти положај у који је био доведен при закључењу уговора“.

Окружни суд, по призиву тужиоца, преиначио је пресуду среског суда и досудио тужиоцу тражено спорно имање на основу права на пречу куповину пошто овај иначе задовољава све остале услове за коришћење овога права из § 671 Грађ. зак.

По ревизији туженог, Касациони суд потврдио је пресуду Окружног суда уз следеће образложење:

„По § 674 Г. з. лице које истиче своје право на првенствену куповину дужно је да положи у судски депозит износ по закљученој погодби, а

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

то значи онолико колико продавац од првог купца у ствари добија, а то је у конкретном случају цена уговорена међу странкама. Трошкове преноса, ма да је по уговору исте купац дужан положити, јер се прописом § 674 Грађ. зак. у првом реду обезбеђује продавац у том смислу што се њему ставља на расположење сума коју је имао добити од првог купца, а ово тим пре што она унапред није ни могла знати колико ће ти трошкови изнети.

Неоснован је ревизиски навод да је тужени Јанко оштећен, јер да је он већ поднео трошкове преноса. Ово питање је сасвим одвојено и ниуколико не утиче на утврђивање пречег права куповине. Туженик је овлашћен да своје право накнаде штете остварује било од продавца, било од другог купца, али тиме што би он имао право на накнаду штете, не дира се у право тужиље, да тражи прече право куповине, нити је тиме изостављен неки услов који се по закону тражи, да би се првенствено право куповине и остварило“.

Налазимо, да је Касациони суд са Окружним судом правилно поступио и закон применио тачно према наредби и намени законодавца.

Неће бити сувишно, ако наведемо неколико до сада објављених одлука Касационог суда по овом питању. У томе смислу послужићемо се случајевима и објашњењима саопштеним у Грађанским законикима, издањима г. г. **Др. Гојка Никетића, Лазе Урошевића и Ивана Д. Петковића.**

Г. Др. Никетић наводи две одлуке Касационог суда. Одлука опште седнице бр. 2469 од 31 маја 1876 год. потврђује само начело изражено у § 674 Грађ. зак. а на име, да се правом прече куповине може користити само онај који претходно испуни све услове из овог зак. прописа. Не каже се ближе који су то услови, али из друге одлуке оделења бр. 2668 од 5 новембра 1876 год. види се, да Касациони суд мисли не само на продајну цену, него и на оправке у међувремену на купљеном добру од купца учињене, чију вредност треба такође накнадити купцу приликом коришћења пречим правом куповине. То је Касациони суд потврдио и у својој одлуци оделења бр. 1925 год. од 23 јануара 1925 год. в. **Петковић** стр. 274.

У одлукама после рата, када је Касациони суд имао врло често да примењује институцију пречег права куповине, а које су саопштене код г. **Урошевића**, види се да је куповна цена, коју прекупац има да положи у судске руке у смислу § 674 Грађ. зак., она, која је одређена у уговору између купца и продавца. — Начелна одлука Опште седнице Касационог суда бр. 2524 од 28 марта 1924 год. Место готовог новца, може се у извршење обавезе из § 674 Грађ. зак. положити и уложна књижица Државне хипотекарне банке — Управе фондова — Одлука оделења Касационог суда бр. 9175 од 17 октобра 1925 год. То с тога, што уложна књижица Државне хипотекарне банке, која гласи на доносица, претставља готов новац с погледом на сигурност коју она пружа сопственику и доносиоцу.

Да би се спречила изигравања овог зак. прописа — § 674 Грађ. зак. често се симулира већа цена од оне за коју је имање продато, тако да, држећи се формално уговора, прекупац не може да користи своје право. У том случају, мислимо, да прекупац треба да положи ону куповну цену која је у уговору о куповини и продаји означена, с тим да тражи редукуцију куповне цене на нормалну меру.

Најзад, из одлука саопштених код г. **Петковића** види се либералност Касационог суда приликом примене § 674 Грађ. зак. Тако, Касациони суд одобрава прекупац да делимично положи куповну цену приликом подизања тужбе за пречу куповину. — Одлука оделења бр. 9461 од 4 новембра 1926 год. и Рев. 1276/37 од 29 октобра 1937 год. Поред тога, Касациони суд налази, да се куповна цена не мора положити у исто време када се тужба подигне, већ само у року од 30 дана по § 673 Грађ. зак.

Др. Видан О. Благојевић,
адвокат из Београда.

Ранији купац по поравнању, може у смислу § 2 Закона о побијању правних дела изван стечаја, побијати доцнији уговор о купопродаји истог имања, као фиктиван.

Тужилац Александар навео је: да је Будимир купио од Јелисавете означено непокретно имање по поравнању, закљученом пред Шабачким првостепеним судом од 20 новембра 1930 г. које поравнање суд није уважио, већ је равначе одбио својим решењем од 29 јануара 1937 г. од тражене потврде и то решење је и постало извршно. После овога, тужилац је од Јелисавете купио исто имање по поравнању од 5 априла 1937 г. и куповну цену исплатио а за обезбеду куповне цене ставио условно убаштињење на купљено имање, које се има сматрати оправданим самим поравнањем између тужиоца и продавца Јелисавете. Кад је код начелства среза поцерског тражио да му се купљено имање, као сопственику, преда у државину, томе су се успротивиле представнице пок. Будимира, у чијој се државини сада налази спорно имање, наводећи, да је пок. Будимир исто купио пре тужиоца по поменутом поравнању и куповну цену исплатио. Услед тога је начелник срески решењем улупио њега — тужиоца — на парницу противу притежалаца спорног имања ради доказивања права својине истог. Поступајући по овом решењу, тужио је имовинску масу пок. Будимира и тражио пресуду да је спорно имање његова својина. Туженик је оспорио тужбени захтев, налазећи, да продавац Јелисавета, у времену кад је спорно имање уступила тужиоцу, није била сопственик истог, пошто га је раније продала пок. Будимиру.

Срески суд у Шапцу пресудом од 16 септембра 1937 г. П. 391/37 одбио је тужбени захтев. По нахођењу суда, непотврђено поравнање између продавца Јелисавете и пок. Будимира о продаји спорног имања, односно одбијање потврде тога поравнања од стране суда, не анулира правни посао, који је тим поравнањем обухваћен. За перфектност купо-продајног уговора, који то поравнање садржи, довољна је само сагласност странака, коју у овом случају нико не спори и кад се из признања парничних странака види, да је тужитељ своје право власништва спорног имања пренео на тужену страну на дан 20 новембра 1930 г. по поравнању, пред судом закљученом а на основу купо-продајног уговора, онда је он тиме престао бити власник истог имања, те га касније није могао на другог ни преносити — §§ 29, 225, 226, 302, 641, 642 и 651 Грађ. зак.

Окружни суд, као позивни, пресудом од 29 новембра 1937 г. Пл. 955/37 потврдио је ову пресуду среског суда. У образложењу своје пресуде окружни суд је навео, да уговор о купо-продаји, закључен у виду поравнања између продавца Јелисавете и првог купца Будимира 20 новембра 1930 г. има по § 540 Грађ. зак. снагу и ваљаност док се не раскине. Он пак није раскинут решењем окружног суда, којим су уговорачи одбијени од потврде тога поравнања. Ово с тога, што се окружни суд при том није упуштао у оцену важности тога уговора, већ је тим решењем одбио поравначе од тражења потврде због тога, што за продаву Јелисавету није поднето уверење о занимању њеног мужа, те се није могло оценити да ли су испуњени услови из § 471 Грађ. с. п. Према томе, и по нахођењу позивног суда, продавац Јелисавета, кад је имање уступила тужиоцу Александру, није више била сопственик истог — § 29 Грађ. зак. Осим тога, тужилац је знао за ранију продају овог имања, те је био несавестан и није могао прибавити својину. С тога му ни условно убаштињење стављено на исто имање 5 априла 1937 г. није могло прибавити својину без обзира на § 297 Грађ. зак.

Касациони суд је закључком од 4 маја 1938 Рев. 516/38 укинуо обе пресуде и правну ствар вратио првом суду на поновну расправу и одлуку са следећих разлога:

„Погрешно позивни суд налази, да је продавац Јелисавета престала бити сопственик продатог имања још приликом закључења уговора о купопродаји са пок. Будимиром, пошто је по § 226 Грађ. зак. за пуноважно прибављање ствари, потребан, поред основа прибављања, и закони начин — пренос продате ствари на купца а у овом случају из утврђеног чињеничког стања види се, да пренос купљеног имања на Будимира није извршен, према чему је и после закљученог уговора, продавац Јелисавета остала сопственик продатог имања а купац је по уговору имао према њој

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

само тражбено право, право да тражи испуњење закључених уговора. Према овоме продавак Јелисавета је могла после закљученог уговора пренети спорно имање на друго лице, пошто је била сопственица истог, а како се према утврђеном чињеничном стању други купац — тужилац Александар условно убаштинио на спорно имање, то је он у смислу § 298 Гр. зак. пречи у свом праву од ранијег купца, пошто је његово право у јавне књиге уведено. Стога је Касациони суд уважио ревизију тужиоцу али, како у пресудама првог и привоног суда нису утврђене чињенице, које су према садржини парничних списа од важности за пресуђење спорне ствари, јер је туженик у току спора истакао фиктивност друге продаје — § 2 у вези са § 8 Закона о побијању правних дела изван стечаја — наводећи да је иста извршена у намери да се оштете тужени а ни први, ни привонони суд нису провели предложене доказе ради утврђивања ове чињенице, то Касациони суд није могао преиначити пресуду привоног суда, већ је на основу § 604 од последњег Грп. донео одлуку као у диспозитиву“.

После поновне расправе ове правне ствари, Срески суд у Шапцу у смислу предњих примедба Касационог суда пресудом од 2 јануара 1939 год. П. 391/37 досудио је тужиоцу Александру право својине на спорном имању нашавши, да је он јачи у праву од тужене масе пок. Будимира, будући да је се тужилац, и ако доцнији купац, условно убаштинио на исто имање, док је Будимир имао према продавцу Јелисавети само тражбено право. Приговор тужене стране да је купо-продајни уговор, који су закључили тужилац и продавак Јелисавета, фиктиван, суд је одбацио као неоснован пошто се из исказа испитаних сведока уверио, да се ради о једном реалном правном послу а не о фиктивном. Даље је суд нашао, да се фиктивност не може у овом случају ценити по Закону о побијању правних дела изван стечаја, ни по одредби § 303 Грађ. зак., јер између онога, који ту фиктивност истиче и онога, према коме се истиче, не постоји однос веровника и дужника, који је нужан предуслов за примену одредаба поменутих закона. Суд је истакнути приговор фиктивности пресуђивао по § 573 Грађ. зак., како у односу на странке уговорнице, тако и на трећа лица и нашао, да при склапању другог уговора о продаји и куповини у радњи уговорача није било ничега, што би упућивало на какву долозност, срачунату на оштећење тужене стране.

Окружни суд у Шапцу потврдио је ову пресуду. Касациони суд укинуо је привонону пресуду и ствар вратио истом суду на поновну расправу и одлуку са следећих разлога:

„У конкретном случају фиктивност закљученог уговора о купо-продаји истиче ранији купац спорног имања, те примени § 537 Грађ. зак. није у опште било места, већ је спор требало расправити по Закону о побијању правних дела изван стечаја, који у §§ 2 и 8 дозвољава поништај свих правних дела, учињених на штету савесних поверилаца. Према томе, оправдан је ревизијски разлог из § 597 тач. 4 Грп., те би ваљало уважити предлог улагача ревизије, којим предлаже преиначење нападнуте пресуде али, како у пресуди није утврђено чињенично стање у погледу услова за фиктивност по Закону о побијању правних дела изван стечаја — да су тужитељ и његова продавак закљученим уговором о купо-продаји оштетили ранијег купца Будимира, односно да се његова маса не може накнадити из остале имовине продавакиње или бар да је то вероватно — што је меродавно за правилно пресуђење ствари, то је на основу § 604 од IV Грп. одлучено као у диспозитиву“.

Закључак Касационог суда од 4 септембра 1939 г. Рев. 1151/39.

Да би пуномоћник могао пуноважно менично обеззати неписменог властодавца, нужно је, да власт, која тврди пуномоћство, у потврди констатује, да је властодавцу прочитан овај део пуномоћја, којим даје овлашћење пуномоћнику, да га менично обезже.

По тражењу тужилачке задруге суд је издао менични платни налог, по коме је туженима Д. и др. наложено да плате тужиљу 100.000 дин. меничног дуга. Тужена Д. благовремено је приговорила меничном платном налогу, наводећи, поред осталог, да меницу није потписала, пошто је неписмена нити је своје пуномоћнику М. издала пуномоћје; да је менично

обвезе, према чему ју је он неовлашћено потписао на спорној меници па и новац за њу примио. Потврда пуномоћија не одговара меничном закону, јер у њој није констатовано, да јој је пуномоћије прочитано у оном делу, које говори о овом овлашћењу, да је менично може обвезати — § 98 меничног закона. Зато је тужена Д. предложила, да се поменути платни налог стави ван снаге.

Срески суд за град Београд пресудом од 5 јануара 1939 г. Мен. бр. 7665/37 укинуо је платни налог са разлога:

По § 98/III Меничног закона, власт која потврђује пуномоћије, које неписмено лице издаје и у коме пуномоћника овлашћује, да га менично обвезе и на меници потпише, с обзиром на строгост меничних изјава, потребно је, да у потврди изрично констатује, да је властодавац овластито пуномоћника, да га менично обвезе, и да у том смислу у име његово даје меничне изјаве и да га потписује као неписменог. Ова клаузула није ушла у потврду пуномоћија и како тужена Д. пориче обвезу по меници, то суд сматра, да је пуномоћник М. није могао менично обвезати нити потписати као неписмену, јер на то није био овлашћен. Поред тога, тужена Д. није овластила М. да прими новац по тим и таквим меничним обвезама, јер и кад би пуномоћије било уредно, оно је наметало дужност пуномоћнику, да властодавку Д. за сваки такав посао мора обавестити ради закључења сваке меничне обвезе, по којој је она једино могла тражити новац а не пуномоћник. Првим делом пуномоћија: „да може примати новце и новчане вредности“, суд сматра да се пуномоћник није могао користити и примати новце и по меничним задужењима, јер на то није овлашћен у специјалном делу пуномоћија у коме се овлашћује М. за закључивање меничних обавеза и потписивање меница. Навод и тражење тужиоцево да, у случају да суд усвоји гледиште тужене, да није менично обвезана, да ову осуди на плаћање, јер је онда то грађанска обвеза, суд није усвојио, већ то право препушта тужилачкој страни, да поднесе особену тужбу — § 502 Грпп. Навод пак тужене стране о саслушању странака, да тужена није овластила пуномоћника М. да је менично обвезе без њеног знања, суд је одбацио, јер је нашао, да је непотребно са разлога напред изнетих, да пуномоћије није саобразно закону.

Окружни суд за град Београд пресудом од 29 августа 1938 г. Пл. 592/38 потврдио је горњу пресуду среског суда. Касациони суд није уважио ревизију тужилачке стране, већ је уважио пресуду позивног суда налазећи, да поднето пуномоћије на основу кога је М., као пуномоћник, потписао тужену Д. као неписмену на утуженој меници, не садржи онакву потврду, каква је у § 98/III Меничног закона предвиђена за пуномоћије, којим се пуномоћник овлашћује за давање меничне изјаве за неписмено лице. Ово с тога што у потврди није стављено, да је оно прочитано туженој Д., те је, према томе, правилна правна оцена позивног суда.

Пресуда Касационог суда од 14 септембра 1939 год. Рев. 251/39.

И наследници умрлог могу удови оспорити право уживања на заоставштини због њеног вероломног напуштања мужа (§ 417 Грађ. зак.).

Тужиља Јулка, поступајући по решењу Среског суда за град Београд, којим је упућена на парницу противу тужених, навела је, да има право удовичког уживања на једној трећини имовине пок. Младена, као на делу свога мужа поч. Милутина, који му по тестаменту оца, поч. Младена, припада а њен муж поч. Милутин није је лишио тога права. Тужени Ж. и Д. нису признали тужбено тражење истичући да тужиља није живела са мужем, пок. Милутином, па је самим тим изгубила право на удовички ужитак.

Срески суд за град Београд пресудом од 1 јуна 1937 г. П. 3092/37 одбио је тужбени захтев са следећих разлога:

„Из уверења од 14 августа 1931 г. које су издали Л. и С. а које је потврђено од општинског суда у Београду 3 септембра 1931 г. види се, да су ови посведочили, да је тужиља још 1900 г. без повода напустила свога мужа и да му се није враћала па чак ни на дан његове смрти. На друге доказе странке се нису позвале, те је суд нашао, да је доказано, да је тужиља свога мужа без повода напустила и све до његове смрти живела одвојено од њега. По §§ 412 и 417 Грађ. зак. удовица, после мужа

заостала, нема права на уживање његове заоставштине, ако је у времену његове смрти живела одвојено било по судској пресуди или кривицом удове. Како је напред наведеним уверењем доказано да је тужиља без повода напустила пок. Милутина и тиме нарушила своје брачне дужности, наложене јој §§ 108 и 110 Грађ. зак., то је таквим поступком изгубила право удовичког уживања његове заоставштине, на којој би иначе у смислу § 413 Грађ. зак. имала право. Како тужилачка страна никаквим доказима није обеснажила било решење од 13 априла 1937 г., било уверење од 14 августа 1931 г., нити понудила доказе за то, то је суд пресудио као у диспозитиву“.

Окружни суд за град Београд, као позивни, уважавајући позив туженичке стране, преиначио је горњу пресуду среског суда и пресудом својом од 29 августа 1938 г. Пл. 612/38 досудио тужиљи право удовичког уживања на спорном имању, наштавши, да је основан позивни навод о погрешној правној оцени спорне ствари. На име, погрешно је срески суд нашао, да тужиља услед тога, што је, без повода, напустила свога мужа и није му се враћала до његове смрти, нема права на удовичко уживање његове заоставштине, јер, по налажењу позивног суда, оспоравање права законитој жени услед вероломног напуштања, припада само њеном мужу, пошто је то лично право и према § 394 Грађ. зак. не прелази на наследнике. Како тужени нису поднели доказе, нити су тврдили, да је пок. Милутин, муж тужиљин, за свога живота покренуо питање тужиљиног вероломног напуштања, нити ју је пак лишио права уживања његовог имања, то тужиља, према § 413 Грађ. зак., има право удовичког уживања његовог имања.

Касациони суд је преиначио пресуду окружног суда и тужиљу одбио од тужбеног захтева са следећих разлога:

„Позивни суд налази да тужиља има право удовичког уживања на заоставштини свога мужа и поред утврђене чињенице, да га је она вероломно напустила још 1900 год. и да од тада према њему није испуњавала дужности из §§ 108 и 110 Грађ. зак., јер, по нахођењу позивног суда, оспоравање права удовичког ужитка законитој жени услед вероломног напуштања припада само њеном мужу, пошто је то лично право и према § 394 Грађ. зак. не прелази на наследнике. Овакво правно разлагање позивног суда погрешно је с тога, што право удовичког уживања тангира интересе наследника, који би вршењем тога права били оштећени, те према томе они могу истицати све оне чињенице, услед којих удова не може уживати заоставштину свога мужа и доказивати, да је она то право изгубила. Па како је у конкретном случају, као што је већ речено, утврђено, да је тужитељица свога мужа пок. Милутина вероломно напустила и тиме нарушила брачне обавезе из §§ 108 и 110 Грађ. зак., то је по §§ 412 и 417 истог зак. изгубила право удовичког уживања његове заоставштине, које би јој по § 413 Грађ. зак. припадало“.

Пресуда Касационог суда од 16 септембра 1939 год. Рев. 77/39.

Тих. М. Ивановић,

секретар Касац. суда у Београду.

Пред којом се влашћу има спровести поступак извршења кад је захтев за извршење заснован на осудном решењу донетом по прописима старог грађанског поступка.

При осудама по кратком поступку, судови су били дужни по старом грађанском судском поступку, да по службеној дужности пишу полицијској власти за извршење — § 454 г. с. п. По једном познатом формулару, судови су примењујући ово законско наређење, тражили од полицијске власти да, уколико дужник не плати дуг у остављеном му року, сама изврши наплату. Поступање по овом налогу суда међутим, колико је нама познато, није вршено пре него што се странка обрати за извршење, па и у том случају наплата егзекутивним путем зависила је у првом реду од тога, да ли ће предлагач извршења положити потребну дијурну и испунити друге формалности, које је захтевала полицијска власт.

Ступањем на снагу Закона о извршењу и обезбеђењу од 9 јуна 1930 год. (Сл. нов. бр. 165—LXII од 23 јула 1930 год.) судска власт постала је

надлежна и за поступак око извршења, но према чл. 27 Уредбе о увођењу закона о извршењу и обезбеђењу од 4 јуна 1937 год. (Сл. нов. бр. 131—XXXIX од 14 јуна 1937 год.) извршења која су била у току, када је извршни поступак ступио на снагу, спроводиће власти које су до тада биле надлежне и по дотадањим прописима.

Поставио се с тога питање, да ли су полицијске власти остале и даље надлежне по свима извршењима на основу осудних решења донетих по старом грађанском поступку, с обзиром да је код свих тих случаја од стране суда наређено извршење, односно, да ли се на основу оваквих решења може сада тражити извршење код редовних судова по извршном поступку. Решење зависи од тога, да ли је наређењем суда полицијској власти да изврши наплату дуга, отпочело извршење у см. чл. 27 Уип. или није.

Сматрајући да и данас има осудних решења по којима тражбине поверилаца нису остварене, мислимо да неће бити без интереса изношење овог конкретногог случаја по истакнутом питању.

С. П. Д. из Београда тражио је извршење пленидбом, чувањем и продајом покретности извршеника на основу осудног решења Окружног суда у Смедереву од 23 децембра 1933 год. бр. 11105/С-339. Овај предлог тражиоца извршења извршни суд (Окружни суд у Смедереву) одбио је својим закључком Р-280/39 са ових разлога:

„Из диспозитива решења, на основу којег је тражено извршење, види се да је одлучено, да се пише извршној власти да дуг наплати, уколико тужени пре тога тражбину не измире или се не одбране. Из аката тога предмета види се да се тужени нису одбранили и да је 24 јануара 1934 год. писано за извршење начелнику среза подунавског и да је писмо експедовано.

Тиме је започето извршење по извршном наслову против свих извршеника.

Безначајно је питање у коме се стадијуму налази извршни поступак код среског начелника.

Како према чл. 27 Уип. извршења започета пре 1 јануара 1938 год. спроводе власти, које су до тада надлежне, а то овај суд није био, одбачен је предлог за извршење због ненадлежности“.

По рекурсу тражиоца извршења Апелациони суд у Београду, закључком Пл.-867/39 уважио је рекурс и дозволио извршење са овим образложењем:

„Упуштајући се у оцену побијаног закључка А. С. је нашао, да је погрешно схватање Окружног суда изражено у побијаном закључку, у погледу одређивања момента, када је поступак извршења у току.

По чл. 27 Уип. извршења која су на дан ступања на снагу извршног поступка већ у току, довршиће се и спровести по ранијем закону и од стране оних власти, које су за то биле надлежне пре ступања на снагу закона о извршењу и обезбеђењу. Према овоме, по нахођењу А. С. извршења се имају сматрати да су тек онда у току, ако је од стране власти, која је за извршење надлежна, предузета ма која радња која је директно управљена на извршење односне тражбине, било да се та радња састоји у позивању дужника да дуг плати, било пак да се предузме попис дужникове имовине у циљу принудне наплате. Па како се из списка не види, да је поменута власт, као надлежна за извршење пре ступања на снагу извршног поступка, предузела ма и једну од напред поменутих радња, то се у смислу поменутог законског прописа има сматрати, да извршење по поменутом осудном решењу није ни било у току у времену ступања на снагу Закона о извршењу и обезбеђењу, те да се тражено извршење има спровести од стране власти и по поступку, како је предвиђено у Закону о извршењу и обезбеђењу од 9 јуна 1930 год.

Чињеница што је Окружни суд у Смедереву у см. § 454 гр. с. п. писао полицијској власти писмом својим од 23 децембра 1933 год. да тражбину према осудном решењу од дужника наплати, нема утицаја на предње схватање овог суда с обзиром на напред изложено, а ово утолико пре што је ноторна чињеница, да полицијске власти нису по оваквим судским налазима ништа предузимале у циљу извршења, већ су чекале да заинтересовано лице поднесе нов захтев за наплату по осудном решењу, чега у конкретном случају, према стању у списима није било“.

Против овог закључка рекурсног суда, један од извршеника уложио је ревизијски рекурс, који је од стране Касационог суда у Београду уважен закључком Рек-477/39-1 а предлог за извршење је одбијен. Разлози ревизијског суда су следећи:

„Ревизијским рекурсом побија се закључак А. С. којим је одобрено тражено извршење, са разлога што је по овој правној ствари већ тражено извршење од начелника среза подунавског, те је зато предлог тражиоца извршења требало одбити у см. чл. 27 Уип.

По оцени истакнутог разлога у рев. рекурсу, Касациони суд налази да је исти основан. Ово због тога, што се из осудног решења бр. 11105/33, на основу којег је тражена дозвола извршења, види, да је одлучено да се пише извршној власти за егзекутивну наплату, ако се тужени у спору не одбране, па је затим и писано за извршење начелнику среза подунавског. Тиме је по нахођењу Касационог суда започело извршење пред полицијском влашћу, која је у то време била надлежна, те због тога та власт остаје и даље надлежна за поступак око извршења и то по прописима који су до тада важили — чл. 27 Уип.

Разлог А. С. да се извршење има дозволити са разлога што није утврђено, да је предузета нека радња око извршења, не може опстати, јер је по § 454 гр. с. п. извршна власт дужна да поступи по налогу суда.

Тако исто К. С. не прихвата разлагања у побијању закључку о томе, како је ноторна чињеница, да извршна власт поступа по извршењима тек на основу предлога странака. Овакав поступак извршних власти, уколико постоји, нема ослонаца у закону и као такав се не претпоставка, а још мање се може сматрати опште познатим.

Најзад из чињеница, да осудно решење гласи на суму од 21.000 дин., затим да је забрана тражена и одобрена решењем бр. 2175/34 на суму од 15.941 дин., а да се сада тражи извршење за 6333 дин. произилази, да је ипак вођено извршење и до сада ради намирења тражбине што се нарочито утврђује решењем о забрани бр. 2175/34 приложеним уз ревизијски рекурс, а који је доказ узет у обзир сходно § 614/IV грпп. у в. § 68 Ип.“

Ова одлука К. С. у погледу израженог правног схватања о томе, када је извршење у току, не изгледа нам правилна. Сматрамо напротив, да је први део образложења закључка А. С. по овом питању правилнији.

Писмо суда, којим се тражи у см. § 454 г. с. п. да се поведе поступак за извршење не може се сматрати као почетак тока извршења. Овај налог суда пре би био предлог за извршење, по коме треба тек да се поведе поступак код полицијске власти, која је била надлежна да испита има ли извршењу места. Аналогно прописима извршног поступка, тек када полицијска власт нареди извршење може се рећи да је поступак у току, а самим стварањем предлога за извршење, макар тај предлог потицао од суда, не може се ни по извршном поступку ни по раније важећим прописима сматрати као да је поступак у току. При томе је ирелевантно да ли је полицијска власт била дужна да поступи по тражењу суда, јер је иста власт била дужна да поступа и по предлозима приватних странака, па ипак ако није наредила извршење, не може се сматрати да је оно било у току. — На овом становишту стоје и г. г. **Др. И. Матијевић** и **Др. Ф. Чулиновић** у своме Коментару закона о извршењу и обезбеђењу, прва књига, стр. 24, примедба 3 код чл. 27 Уип. сматрајући да је поступак у току не само кад је извршење затражено, већ и кад је надлежни суд то извршење дозволио.

Н. Срзеншић,

секретар Касационог суда у Београду.

Заштита новчаних завода односи се само на банчина дуговања, која су заснована на уговорима о зајму или другим уговорима, а не и на положени новца у банци са одређеном сврхом. (Пресуда Касационог суда у Београду од 22 јуна 1939 год. Рев. 2015/37).

У правној ствари Одбора за подизање споменика у М. противу Ц. М., због исплате дуга, Окружни суд у Беранима пресудом од 8 октобра 1936 год. По 48, осудио је тужену страну на плаћање спорног дуга са разлога:

„Тужилачка страна у тужби својој преставила је: да је 4 јула 1934 год. М. М. председник одбора за подизање споменика у Мојковцу преко филијале Црногорске банке у Беранима, дозначио одбору за подизање

www.Мојковачког споменика на личност благајника тога одбора Л. Ј. 24.552 дин. Тужена банка, међутим овај новац ни до данас није исплатила благајнику одбора Л., нити је исти повратила тужитељу, већ у више махова позвана, да новац врати одбија да то учини, изговарајући се, да благајник Л., на позив банке није хтео да престане ради пријема новца.

Тужена банка у своме одговору на тужбу од 3 септембра 1936 год. По 48/36 и на усменој јавној расправи навела: да је тужилачки одбор заиста преко филијале Црногорске банке у Колашину дозначио филијали исте банке у Беранима за благајника Ј. Л. суму од 24.552 дин. Да је тужена банка позивом од 20 јула 1934 год. позвала Л., да прими овај новац, па када Л. није хтео да се јави, банка је ову суму ставила на привремени рачун Ј. Л. Овакво стање затекло се на дан 28 септембра 1934 год. када је тужена банка, сходно уредби за заштиту новчаних завода тражила заштиту за себе. Према чл. 17 поменуте уредбе банка није дужна да врши исплату својих дуговања која су настала до дана 28 септембра 1934 год. кога је дана банка пријавила и тражила заштиту по поменутој уредби. Ова заштита односи се на спорну суму, јер је банка исту дуговала по привременом рачуну, а не као обавезу из депозита.

После проведених доказа узимајући у оцену наводе и доказе обеју парничних страна суд је нашао:

По чл. 17 Уредбе о заштити новчаних завода одлагају се плаћања дуговања која су настала до дана подношења и тражења заштите од суда

По схватању суда ова заштита односи се на дуговања банчина која су за банку настала као последица оних правних послова, који када се закључе стварају дуговински однос за стране које их закључују. Још при самом закључку тих правних послова странке имају намеру, да заснују дуговински однос т. ј. такав однос, по коме једна страна постаје поверилац а друга страна постаје дужник. Такви су послови на пример, зајам, куповине и продаје на почек, улог на уложну штедњу књижицу, текући рачун и т. д.

У овом конкретном случају није у питању дуговање банчино у см. чл. 17 поменуте уредбе, јер се сума од 24.552 дин. не налази у рукама банчиним по таквом правном основу, који за банку ствара дуговање, нити је пак између тужилачког одбора и тужене банке постојао какав дуговински однос. Банка примајући новац од М. М. и обавезујући се да исти преко филијале Црн. банке у Беранима дозначи благајнику одбора Ј. Л., примила је на себи дужност да изврши један банкарски посао и ништа више. Она тај новац није узела за себе, нити је пак имала право располагања или употребе са истим, да би се узимање овога новца схватило, као њено дуговање, већ га је примила са обавезом, да га чува, пренесе и преда ономе коме је био дозачен. Она, тужена банка, била је само детентор, а власник новца за све то време био је и даље тужилачки одбор за подизање споменика, па са тих разлога примањем овога новца од стране тужене банке за њу није створено дуговање у см. чл. 17 поменуте уредбе. Стога се ни на овај случај чл. 17 Уредбе о заштити новчаних завода не може односити и применити, већ се тужена филијала Црногорске банке у Беранима на основу §§ 21, 569, 571, 572, 573 грађ. зак. осуђује на плаћање главнице, такса и парничних трошкова као у диспозитиву ове пресуде.

Тужилачкој страни досуђује се 6% законског интереса, а не 2% како је то тужена страна тражила, са разлога, што је у смислу чл. 19 поменуте Уредбе о заштити новчаних завода ова стопа интереса предвиђена за исплату дуговања банака под заштитом, а не и за њене обавезе овакве врсте, као што је обавеза Црногорске банке у конкретном случају, на коју се Уредба не простире (602 грађ. законика).“

По призиву тужене стране, Апелациони суд у Скопљу пресудом од 29 марта 1937 год. Пл. 1935/36 преиначио је пресуду Окружног суда само у погледу досуђеног интереса са разлога:

„Да је нападнута пресуда у главном добра и на закону основана само је Окружни суд погрешно када је тужену банку осудио на плаћање законског интереса од 20 јула 1934 год. а не од дана поднете тужбе.

Јер када тужена банка тврди, да је одмах по пријему новца и то дана 20 јула 1934 год. писменим путем позвала тужилачки одбор, преко његовог благајника, — да приспели новац наплати (прими), али да тужилачки одбор ово није учинио до 28 септембра 1934 год. када је тужена банка затражила заштиту по Уредби о заштити новчаних завода и обуставила

сва своја плаћања, — а тужилачки одбор ове тврдње не пориче, већ признаје, — а ничим иначе не утврђује датум када је наплату од тужене банке захтевао, — онда се никако не може узети, да се тужена банка налази у поверљачкој дошњи од 20 априла 1934 год. и да је од овог дана дужна платити законски интерес.

Напротив према изнетом стању тужилачки одбор има право на законски интерес тек од дана поднете тужбе, а то је од 23 јуна 1936 год. јер је тек тада позвао банку да дуг плати — §§ 887 и 889 грађ. зак. па је зато у овом делу призив тужене странке уважен и пресуда преиначена.

Што се тиче призивног навода, да у овом случају има места примени чл. 17 Уредбе о зашт. новчаних завода, Апелациони суд налази, да је овај навод неумесан и неоснован, јер предметни дуг претставља повраћај депозита, а депозитне обавезе не спадају у врсту обавезе на које се односи чл. 17 Уредбе о заштити новчаних завода“.

По ревизији тужене стране, Касациони суд у Београду пресудом од 22 јуна 1939 год. Рев. 2015/37 потврдио је пресуду Апелационог суда са разлога:

„Неосновани су ревизијски наводи тужене стране, којима се истиче, да је пресуда призивног суда заснована на погрешној правној оцени ствари — § 597 т. 4 гр. п. п., јер је призивни суд на утврђено чињеничко стање правилно применио материјални закон, налазећи да се тужена банка у конкретном случају не може користити Уредбом о заштити новчаних завода.

Стање ствари у овој парници међу странкама није спорно. Према наводима и тужилачке и тужене стране, Одбор за подизање споменика у Мојковцу положио је код Црн. банке — фил. у Колашину суму од 24.552 дин. с тим, да се ова сума исплати благајнику одбора Ј. Л. преко фил. исте банке у Беранима. У међувремену тужена банка тражила је одлагање плаћања по Уредби о заштити новчаних завода и пошто јој је одобрено одлагања плаћања, одбија да спорну суму одмах тужилачкој страни исплати.

Међутим, заштита коју банка ужива по чл. 17 поменуте Уредбе не односи се на спорно потраживање тужилачке стране, јер ова обавеза тужене банке не спада под појам дуговања, заштићених чл. 17. — Касациони суд наиме сматра, да смисао донете уредбе и потреба заштите новчаних завода, упућују на то, да се одложе она плаћања банке, која су заснована на уговорима о зајму или другим уговорима, на основу којих би банка била овлашћена да положи новац употреби за своје послове. У случају пак, када се банка појављује као обавезно лице, које извршује исплату положеног новца одређеном лицу, онда ту нема дуговинског односа у смислу уредбе, јер та банка врши техничку радњу преноса, без права да се новцем улагања користи. У конкретном случају, туженој банци положен је новац да га преда благајнику Л., тај новац није дакле дат у циљу да њиме се банка користи као својим капиталом, нити је тај новац могао да се употреби за неку другу сврху, сем оне које је налогом тужилачке стране одређена. Па како је циљ заштите, да се одложе плаћања оних обавеза новчаних завода, које они услед промењених привредних прилика, нису у стању да одмах исплате зато, што је новац одређен за исплату ових обавеза употребљен за друга пословања банке, то се банка не може позивати на заштиту по уредби и у оним случајевима, када положени новац није могао бити употребљен за банчине послове.

Ако је према изложеном, обавеза једног новчаног завода била да положени новац преда одређеном лицу, без права да тај новац употреби за своје послове у виду давања тог новца на зајам или на други начин, — онда отпада циљ заштите, а самим тим и примена поменуте уредбе. Ово с тога, што разлог постојања заштите лежи у томе, што су новчани заводи положени новац од трећих лица употребљавали за своје послове, па сада услед промењених прилика не могу да добу до својих потраживања, али када новчани завод није имао овлашћења да примљени новац од трећих лица употреби за своје послове, — као што је у конкретном случају, — онда не постоји разлог заштите, нити се њиме новчани заводи могу користити“.

Примедба: Питање заштите новчаних завода у погледу одлагања плаћања било је различито регулисано од 1932 год. па до данас. За сад важи само Уредба о заштити новчаних завода и њихових веровника од 24 новем-

Београд, 1934 г. на основу које је расправљен и овај спор, но ради потпуније оцене питања које је било предмет ове парнице, изнећемо кратак преглед законских прописа који су били примењивани од 1932 год. по овој ствари.

По Закону о заштити земљорадника од 19 априла 1932 год. Министарски савет био је овлашћен, да по тражењу појединих завода, а на предлог Министра трговине и индустрије, донесе за сваки поједини случај уредбу са законском снагом, којом ће предвидети рокове исплата улога и других потраживања као и све друге мере потребне за редован рад завода и за безбедност улагача и осталих веровника — § 5.

Користећи се овим овлашћењем, Министарски савет донео је прво Уредбу о роковима исплате улога и других дуговања Прве хрватске штедионице и у чл. 3 т. 1 ове Уредбе ограничио је заштиту у погледу извесних потраживања прописујући, да ће се још неизвршене диспозиције странака на основу потраживања из инкасо послова и на основу полога готовине уследлог изричито одређеном сврхом, заостали порез и јавне дажбине и др. — исплаћивати одмах чим то повериоци затраже односно у часу доспелости. Наведени пропис ове Уредбе у даљим уредбама и решењима Министарског савета, којима је појединим новчаним заводима признато коришћење чл. 5 Уредбе о заштити земљорадника, — редовно је уношен, тако да се новчани заводи током важења овог закона нису могли користити одлагањем плаћања (између осталог) кад је у питању потраживање на основу полога са одређеним циљем, а такво је баш потраживање било и предмет изнетог спора.

Уредбом о заштити новчаних завода и њихових веровника од 22 новембра 1933 год. укинут је чл. 5 закона о заштити земљорадника и новом овом уредбом одлагање плаћања регулисано је посебним чл. 20, дакле није се више ишло од случаја до случаја, већ се уопште рекло, да оним заводима којима је призната заштита по овој уредби, може се одобрити одлагање за време од пет година, с тим, да су од одлагања изузета потраживања Народне банке, Поштанске штедионице, Државне хипотекарне банке као и све јавне дажбине.

Најзад, Уредбом о заштити новчаних завода и њихових веровника од 24 новембра 1934 год., којом је укинута ранија уредба од 22 новембра 1933 год. такође је нормирано посебним прописом чл. 17 одлагање плаћања, а поред ограничења у уредби од 22 новембра 1933 год. овде се од одлагања плаћања изузимају још и потраживања Привилеговане аграрне банке и потраживања обезбеђења ручном залогом.

Из изложеног произилази, да је Министарски савет за време важења закона о заштити земљорадника имао овлашћења да ограничава заштиту новчаних завода, како нађе за сходно, а да је доцније ступањем на снагу Уредбе о заштити новчаних завода од 22 новембра 1933 год. на затим уредбе од 24 новембра 1934 год. у погледу одлагања плаћања постојао специјалан пропис, који је тачно и опредељено навео изузетке на које се одлагање плаћања односи.

Касациони суд примењујући чл. 17 поменуте уредбе у конкретном случају, по нашем мишљењу, прави неосноване разлике између оних положених износа са којима се новчани завод могао користити и оних који су били са одређеном сврхом. Та разлика имала је ослонац у решењима Министарског савета за време важења чл. 5 закона о заштити земљорадника, али сада њу закон не познаје. Заштита се данас напротив простире на сва дуговања из ма ког основа произилазила, и изузета су само потраживања појединих државних завода, јавне дажбине и потраживања обезбеђења ручном залогом. Да је законодавац хтео да изузме и потраживања на основу полога са одређеном сврхом, он би то свакако и прописао, као што је учињено са потраживањем обезбеђеним ручним залогом, који изузетак није познавала уредба од 22 новембра 1933 год. Међутим законодавац је прописао да се заштита новчаних завода односи у опште на сва дуговања са таксативно набројаним изузетцима, те с тога позивање Касационог суда у објављеној пресуди на циљ уредбе, такође нам не изгледа неосновано.

Јован Д. Смиланић,

секретар Касационог суда у Београду.

Веровнички одбор нема право да у име веровника изјављује правни лек противу одлука стечајног суда, јер не заступа интересе појединих веровника. (Касац. суд у Београду Рек. 46 од 15 јануара 1934 год.).

Противу решења Скопљанског Апелационог суда од 7 децембра 1933 год. којим је поништено решење Окружног суда у Пироту од 17 новембра 1933 год. бр. 10667 о уважању нацрта управитеља о деоби готовине стечајне масе и исплати веровника II исплатног реда, изјавио је рекурс веровнички одбор под бр. 12098 Касационом суду.

Касациони суд у Београду одлуком својом Рек. 46 од 15 јануара 1934 год. вратио је Окружном суду да оцени допуштеност рекурса веровничког одбора, налазећи да је веровнички одбор орган стечајног поступка у главном за унутрашње пословање: надзор над радом стечајног управитеља и његово помагање (97 стеч. зак.); да он добија своја права и дужности из самог закона, а не из овлашћења веровника, ни појединачно, ни појединих група (§§ 95, 97 стеч. зак.), чије посебне интересе према томе не може да заступа у односу према трећима; да у случајевима деобе он нема ни права на подношење примедба у својству органа, противу нацрта о деоби (§ 142 од. I стеч. зак.) и да се о одлуци о нацрту за деобу не обавештава и он, као такав, већ поред стечајног управитеља, као јединог органа поступка, још само поједини веровници чији су посебни интереси евентуално повређени (§ 142 од. III стеч. зак.)“.

Окружни суд у Пироту извршним решењем бр. 952/34 одбацио је овај рекурс као од неовлашћених лица изјављен.

На основу извршне пресуде редовног суда о издржавању не може се издати платни налог по § 641 гр.п. п. (Касациони суд у Београду, Рек-1634 од 15 новембра 1934 год.).

Тужена А. је тужбом тражила да суд на основу извршне пресуде Београд. Апелационог суда бр. 756/30 изда платни налог противу туженика Ђ., за плаћање досуђеног издржавања по овој пресуди.

Окружни суд за град Београд, као инокосни, одбацио је закључком По-1663/34 тужбу тужиље, наставши да је поднетом пресудом Београд. Апелационог суда утврђено само то да је тужитељици признато њено потраживање само у основи, али не и у количини, пошто се ничим не доказује да јој туженик дугује тражену суму.

Београдски Апелациони суд закључком својим Пл-128/34 укинуо је закључак Окружног суда наставши да су испуњени услови за издавање платног налога, јер је тужиља у смислу § 443 гр. п. п. поднела извршну судску пресуду за доказ свога тражења. Оваква исправа — пресуда — довољна је законска претпоставка у смислу § 641 г. п. п. за издавање платног налога, а тужени би имао могућности да истиче своје приговоре.

Касациони суд пак закључком Рек-1634/34 по рекурсу туженика укинуо је закључак Апелационог (призивног) суда, и потврдио закључак Окружног суда, којим је одбачен захтев за издавање платног налога али је за то дао друге разлоге:

„Погрешно призивни суд у своме закључку налази, да има места издавању мандатног налога, зато што је тужил. страна поднела извршну пресуду Београдског Апелационог суда од 29 јануара 1930 год. бр. 756, којом је тужиљи досуђено тражено издржавање, — јер по § 641 гр. п. п. има места захтеву издавања платног налога, ако се исто тражи по другим исправама, по којима спорно тражење није суђено и досуђено извршном судском пресудом, што овде не стоји, пошто је пресуда Београдског Апелационог суда извршна. Према томе није ни било места тражењу издавања платног налога већ је тужил. страна такву пресуду требала да поднесе извршној власти на извршење.

Са ових разлога, а не са разлога које је Окружни суд у своме закључку изнео, првостепени суд је правилно одбацио тужбу о тражењу издавања платног налога противу туженика, пошто је овај спор већ једном суђен и пресуђен извршном пресудом, те нема места поновном суђењу, кад тужил. страна не подноси доказ, да је ова пресуда замењена у другом наднадном суђењу по истом предмету“.

WWW.UNILIB Обавеза потписника по застарелој меници није више солидарна, већ обична јемачка обавеза по § 829 Гр. зак. (Касациони суд у Београду, Рев. 1353 од 24 новембра 1934 год.).

Тужилац В. тужио је суду Д. као трасанта на меници издатој 1908 год. и молио суд за осуду на плаћање. Београдски трговачки суд пресудом од 19 априла 1934 год. По-1331/34 осудио је туженог Д. на плаћање главне суме, наштавши да је неуместан приговор туженог да је престао бити солидаран дужник, пошто је меница застарела и да је постао јемац по грађанском законнику, зато што меница и ако је застарела и постала грађанска обавеза, није изгубила својство солидарне обавезе.

По незадовољству тужене стране Београдски Апелациони суд пресудом својом Р.Бр. 4271/34 од 3 октобра 1934 год. одбио је тужилачку страну од тражења, наштавши:

„Како се из аката овога спора види да је спорна меница издата 1908 год. а наплата по истој тражена тужбом на дан 4 маја 1933 год., онда је од дана издања до дана тражења наплате прошло више од пет година, то је ова меница у смислу § 829 у в. § 928 грађ. зак. постала грађанском обавезом, те се има сматрати као облигација, односно као приватна исправа у пуноважној законској форми и као таква служи као доказ за грађанско-правну обавезу дужникову, пошто се њена доказна вредност цени по § 189 г. с. п.

По притежалац менице, односно тужилац био је дужан с обзиром на § 829 гр. зак. а у смислу §§ 149—151 трг. зак. да претходно утврди немогућност наплате од главног дужника, што он није учинио, па је и само тужбено тражење постало неосновано.

Према томе ни разлог суда у ожалбеној пресуди да је самим протеком рока од 5 година, поставши грађанском обавезом, спорна исправа задржала сва својства солидарне обавезе и према туженом Д., не може по закону опстати, а са горе наведених разлога“.

Касациони суд решењем својим (II одељење) Рев-1353 од 24 новембра 1934 год. ослабио је ову пресуду Апелационог суда.

Иван Д. Пешковић,

секретар Касац. суда у Београду.

ПРИКАЗИ

Harold Nicolson: D i p l o m a c y, London 1939.

Николсон познати писац и сарадник „Дели Телеграфа“ и „Морнинг Поста“ бивши дипломата предузео је и успешно извршио задатак, да напише једну кратку и разумљиву књигу о главним областима позивне дипломатије, која је недавно изишла у Лондону под насловом „Дипломатија“.

Николсон који пише на основу искуства стеченог дугогодишњом службом у енглеској дипломатији, обрађује пре свега у својој књизи разлику између политике и дипломатије, при чему опет с друге стране указује на њихов узајамни однос. Он је у оквиру своје књиге, у колико је то било могућно, дао један јасан преглед о енглеској спољној политици, енглеској спољној служби и дипломатији. Он побија теорију, да је концепција енглеске спољне политике била, да на континенту ствара коалиције увек са оном силом, која је угрожена од најјаче континенталне силе.

Нарочито је вредно пажње у Николсоновом раду, да је он обрадио четири из основа различне дипломатске концепције: енглеску, француску, немачку и италијанску. С обзиром на чињеницу, да су ове четири силе одговорне за Минхенски споразум од септембра 1938, то је ово груписање још интересантније и актуелније.

Писац веома занимљиво описује дневни рад једног дипломате и на крају даје и једну табелу свих дипломатских израза, који су у употреби, што је веома корисно за заинтересоване, дајући тиме прилику и за практичну употребу овога дела. Он је у целини успео да прикаже тежак посао дипломате од позива, чије делање није праћено увек угодностима у животу.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

У делу се приказује и дипломатски церемонијал, који игра велику улогу у традиционалним монархијама а нарочито у Енглеској. Николзон наводи поводом тога класичан случај, да у своје време због једног питања протокола умало није букнуо рат између Француске и Шпаније.

Ова књига како за дипломате од позива тако и за остале правнике претставља једно веома интересантно дело.

Georg Suarez: Briand, sa vie - son oeuvre. Paris 1939.

Читајући ово мајсторски написано дело о животу и политичкој каријери великог француског адвоката и државника Аристиде Бриана, човек је проучио један велики део историје Треће републике. Аутор, који је раније написао и једно одлично дело о Клемансо-у, пишући своје дело о Бриану имао је у рукама и поверљива документа, која су му ставили на расположење Брианови наследници. Он је прелистао сву кореспонденцију као и дневник овог знаменитог политичара и државника.

Бриан је за живота важио за боема код оних, који га нику познавали, јер је мало важности полагао на своје одело и на локале у које је одлазио. Али он је имао један потпуно буржоаски смисао за ред. Он је чувао сва њему упућена писма и класирао их је. Он је бележио све многобројне догађаје из свога живота. И у новчаном погледу био је он крајње тачан. Све приче о недостатку новца у његовом животу само су бајке.

Већ као млад правник он је дошао у Париз са 8000 франака, што је била прилична сума у прошлом столећу, а нарочито за једног сиромашног академског грађанина. Када је изабран у комори имао је већ 50.000 франака. Он је непрестано радио и зарађивао, као одличан адвокат, секретар странке и даровит новинар. Као човек доброг срца био је тако у могућности да пружа помоћ своим оскудним пријатељима.

Писац је бацио поглед и у сентиментални живот Бриана. Изнео је пуну истину о његовом чувеном „греху младости“, због којег умало није Бриан изгубио своју адвокатску каријеру, а који су му његови противници пребацивали све до краја живота, ма да није било стварне подлоге за то, што је аутор ове књиге утврдио. Када човек чита живот Брианов једва може да схвати, да је он имао толико огорчених непријатеља, колико их је он као политичар имао.

И Бриан је прошао у млађим годинама кроз револуционарни период као и други, али је из истог брзо изашао прекаљен. После је ставио свој велики таленат у службу унутрашње политике, а после рата се сав посветио спољној политици и успостављању светског мира.

Бриан није био лицемер и лажно велики човек као многи други, којима је потстрек дао млади социјализам. Описујући Брианов живот писац у пролазу упознаје читаоца изближе са Милераном, Вивианијем, Жоресом и Блумом. Међу њима је Жан Жорес можда најмање симпатичан. А и о Анатољу Франсу изрекао је неколико оштрих али праведних речи. За овог богомданог писца, рекао је, да би боље било, да он уопште није ни ушао у политику, јер је погрешно вођеном политиком — и својом несталношћу у њој — губио само од свог угледа стеченог у књижевности.

У четрдесетој години овај жилави Бретањац после поновљених неуспеха ушао је ипак у парламент, где најпре није заступао свој родни крај већ индустријски срез Св. Етјен. Али када се нашао на седлу, Бриан се брзо пробио у прве редове. Већ у првој скупштини постао је министар. О од тада ређала се је беспримерна серија кабинета којима је он председавао.

До сада су изишле две књиге Брианове биографије. Прва обухвата период од 1882—1904 и описује његов мучан успон. Друга обухвата време његових великих успеха до почетка рата.

Ускоро ће изићи и трећа, завршна свеска, за коју влада највеће интересовање, јер ће у њој аутор изнети драгоцене податке о још не сасвим расветљеној улози Бриана за време извесних фаза у светском рату и о његовом великом миротворном раду после рата.

Милорад Аншоновић, адвокат.

Уредба о пословима правде у Бановини Хрватској.

ГЛАВА I

Члан 1. Отсек Министарства правде за подручја Апелационог суда у Загребу и Отсек Министарства правде за подручје Апелационог суда у Сплиту укидају се на дан 30 септембра 1939 године и од тога дана престају радити све персоналне и управне послове редовних судова и државних тужиоштва; као и послове надзора под управом судова и државних тужиоштва; послове одобравања кривичног поступка против судија и послове који се обављају по Закону о адвокатима и нотарима (јавним бележницима) као и судским извршиоцима.

На дан 30 септембра у Министарству правде престаје надлежност Одељења за казнене заводе за све казнене и сличне заводе који се налазе у опсегу бановине Хрватске, и то како у погледу управних послова тако и у погледу економско рачунских ствари.

Сви послови наведени напред прелазе 30 септембра 1939 године у надлежност бановине Хрватске по одредби чл. II Уредбе о бановини Хрватској.

Члан 2. Сви списи у Министарству правде по несвршеним предметима наведеним у претходном члану уступиће се одмах на даљи рад банској власти бановине Хрватске. Предаја списа извршиће се по списковима које ће саставити надлежна одељења.

Члан 3. Особље Министарства правде, које је радило у Отсецима који престају постојати, упутиће се на своју редовну дужност ако је било позвано на рад у Министарство правде. Оно особље које је по положају било именовано у Министарство правде ставиће се на расположење банској власти у бановини Хрватској, или на расположење по одредбама Закона о чиновницима § 101 уколико то особље не би добило други положај у ресору Министарства правде или у ком другом ресору.

ГЛАВА II

Члан 4. Срески судови у Теслићу и Тешњу издвајају се из територијалне надлежности Окружног суда у Дервенти и припајају Окружном суду у Бањој Луци.

Члан 5. Срески судови у Добоју и Маглају издвајају се из територијалне надлежности Окружног суда у Дервенти и припајају Окружном суду у Тузли.

Члан 6. Срески судови у Зеници и Жепчу издвајају се из територијалне надлежности Окружног суда у Травнику и припајају Окружном суду у Сарајеву.

Члан 7. Срески суд у Босанском Грахову издваја се из територијалне надлежности Окружног суда у Травнику и припаја Окружном суду у Бихаћу.

Члан 8. Срески судови у Јајцу и Гламочу издвајају се из територијалне надлежности Окружног суда у Травнику и припајају Окружном суду у Бањој Луци.

Члан 9. Срески суд у Фојници издваја се из територијалне надлежности Окружног суда у Сарајеву и припаја Окружном суду у Травнику.

Члан 10. Срески судови у Шиду и Илоку издвајају се из територијалне надлежности Окружног суда у Ср. Митровици и припајају Окружном суду у Осијеку.

Члан 11. Срески судови у Брчком и Градачцу издвајају се из територијалне надлежности Окружног суда у Тузли и припајају Окружном суду у Дервенти.

Члан 12. Срески суд у Двору издваја се из територијалне надлежности Окружног суда у Петрињу и припаја Окружном суду у Бихаћу.

Члан 13. Даном 1 новембра 1939 године оснива се нови Окружни суд са седиштем у Требињу за подручје среских судова у Љубину, Требињу, Невесињу, Билећи и Гацку који се срески судови издвајају из територијалне надлежности Окружног суда у Мостару и припајају Окружном суду у Требињу.

Члан 14. Окружни суд у Дервенти, чије подручје по изменама његове досадашње територијалне надлежности извршеним овом Уредбом обухвата среске судове у Дервенти, Бос. Броду, Отаку, Градачцу, Бос. Шамцу и Брчком издваја се из територијалне надлежности Апелационог суда у Сарајеву и припаја Апелационом суду у Загребу.

Члан 15. Окружни суд у Травнику, чије подручје по изменама његове досадашње територијалне надлежности извршеним овом Уредбом обухвата среске судове у Травнику, Бугојну, Фојници, Ливну, Прозору и Томиславграду, издваја се из територијалне надлежности Апелационог суда у Сарајеву и прапаја Апелационом суду у Сплиту.

Члан 16. Окружни суд у Мостару, чије подручје по изменама његове досадашње територијалне надлежности извршеним овом Уредбом обухвата среске судове у Мостару, Коњицу, Љубушком, Стоцу, Чапљини и Посушцу издваја се из територијалне надлежности Апелационог суда у Сарајеву и припајају Апелационом суду у Сплиту.

Члан 17. Окружни суд у Сремској Митровици, чије подручје по изменама његове досадашње територијалне надлежности извршеним овом Уредбом, обухвата среске судове у Ср. Митровици, Руми, Иригу, Ср. Карловцима, Ст. Пазови и Земуну, издваја се из територијалне надлежности Апелационог суда у Загребу и припаја Апелационом суду у Новом Саду.

Члан 18. Окружни суд у Котору, чије подручје обухвата среске судове у Котору, Будви Херцеговом и Перасту, издваја се из територијалне надлежности Апелационог суда у Сплиту и припаја Апелационом суду у Сарајеву.

Члан 19. Поморске обале на подручју Окружних судова у Котору, Цетињу и Бару, издвајају се из територијалне надлежности Окружног суда у Дубровнику и поморско судство за те обале вршиће Окружни суд у Котору.

Члан 20. Подручје Апелационог суда у Сплиту издваја се из територијалне надлежности Стола Седморице Одељења Б у Загребу и припаја Столу седморице у Загребу.

Члан 21. Седиште Стола седморице Одељења Б у Загребу, који по издвајају из његове територијалне надлежности Апелационог суда у Сплиту, обухвата подручје Апелационог суда у Љубљани, премешта се даном 1 новембра 1939 године из Загреба у Љубљану и суд мења назив у „Врховно содиште в Љубљани“.

ГЛАВА III

Члан 22. Управни срезови Брчко, Градачац, Дервента, Травник и Фојница, издвајају се из територијалне надлежности Управног суда у Сарајеву и припајају Управном суду у Загребу.

Члан 23. Управни срезови Шид и Илок издвајају се из територијалне надлежности Управног суда у Београду и припајају Управном суду у Загребу.

Члан 24. Подручје бивше Приморске бановине и подручје Управног среза Дубровник Зетске бановине, издвајају се из територијалне надлежности Управног суда у Дубровнику и припајају Управном суду у Загребу.

Члан 25. Седиште Управног суда у Дубровнику, које по издвајају подручја наведеног у чл. 24 обухвата подручје Зетске бановине изузев подручја среза Дубровник премешта се даном 1 новембра 1939 године у Подгорицу.

ГЛАВА IV

Члан 26. Сва издвајања и припајања судова наведених у предњим прописима ове Уредбе, у колико овом Уредбом није за поједине случајеве друкчије одређено, имају се извршити даном 30 септембра 1939 год.

Члан 27. Сви грађанско-правни предмети, који се на дан 30 септембра 1939 године затеку на раду код судова поменутих у предњим прописима ове Уредбе, а који услед промене територијалне надлежности судова извршене овом Уредбом не би више спадали у њихову надлежност, остају и после тога дана на раду код тих судова све док не буду коначно

свршени изуевши, ако они из других разлога не би били ненадлежни за њихово расправљање.

У другом и трећем степену остају за те предмете и после 30 септембра 1939 године надлежни судови досадашње надлежности.

Члан 28. Прописи чл. 27 примениће се сходно и на предмете који се на дан 30 септембра 1939 године затеку на раду код Управних судова у Дубровнику и Београду, а односе се на подручја која се по овој Уредби издвајају из њихове територијалне надлежности.

Члан 29. Кривични предмети са подручја Среских судова поменутих у предњим прописима ове Уредбе који буду на дан 30 септембра 1939 године затечени у раду код Окружних судова дотадашње територијалне надлежности а који се Срески судови са овим даном издвајају из њихове територијалне надлежности, остају и после овога дана на раду код тих Окружних судова све до њиховог коначног решења.

У погледу надлежности за ове предмете у вишем степену важи пропис става 2 чл. 27.

Члан 30. По свима предметима у којима Срески судови, чија се припадност Окружним судовима мења овом Уредбом, донесу до закључно 30 септембра 1939 године своје одлуке, решаваће у другом и трећем степену правне лекове против тих одлука они судови, који су до сада били надлежни за њихово решавање.

Члан 31. Државна тужништва код Окружних судова садашње територијалне надлежности доставиће Државним тужништвима нове територијалне надлежности казнене листове свих лица са подручја Среских судова, који се по овој Уредби издвајају из надлежности садашњих Окружних судова, а која буду до закључно 30 септембра 1939 године правноснажно кривично осуђена од судова садашње територијалне надлежности.

Члан 32. По свим предметима са подручја које се по пропису чл. 20 издваја из надлежности Стола седморице Одељења Б у Загребу, а који се предмети на дан 30 септембра 1939 године затеку на раду у Столу седморице Одељења Б, прекинуће са тим даном даљи рад у Столу седморице Одељења Б и они ће се одмах предати на даљи рад Столу седморице у Загребу.

Члан 33. Судски списи свршених предмета са подручја судова чија се територијална надлежност мења овом Уредбом, остају и даље у архиви судова досадашње територијалне надлежности, а судовима нове надлежности биће предавани само појединачно на тражење ових судова.

Члан 34. Предаја судских списа извршиће се по списковима за сваки уписник напосе. Засебним списковима предаће се судовима нове територијалне надлежности новац, вредносни папири, драгоцености и корпоративни деликти.

Члан 35. Судови нове територијалне надлежности завешће списе преузете од судова досадашње територијалне надлежности у своје уписнике као нове предмете оним редом, како њихове досадашње уписничке ознаке теку.

Члан 36. Судови нове територијалне надлежности завешће од судова досадашње територијалне надлежности преузети новац, вредносни папире и драгоцености у своје новчане књиге оним редом како су уступљени списи на које се односе и то завођење ће се евидентирати и у односним списима на тај начин што ће се за сваки дотични спис о томе преузимању сачинити засебан уредовни извештај.

Члан 37. Уколико у казним заводима, који се налазе на подручју бановине Хрватске, има осуђеника које су осудили судови који се не налазе на подручју бановине Хрватске, ови казни заводима ће у року од месец дана те осуђенике предати оним казним заводима, у које то у томе року одреди Министар правде. Исто тако у томе року казни заводима са осталог подручја државе предаће у казнене заводе на подручју бановине Хрватске оне осуђенике који се налазе у њима на издржавању казне, а које је осудио који од судова са подручја бановине Хрватске, и то у онај казни завод који то буде одредио Бан бановине Хрватске.

Члан 38. Прописи из чл. 37 примениће се сходно и на остале заводе сличне казним заводима.

Члан 39. Ако на подручју бановине Хрватске постоји који завод за васпитање или завод за поправљање млађих малолетника, а такав завод не постоји на осталом подручју државе, могу се и по ступању на снагу ове Уредбе и са осталог подручја државе у такав завод привремено упућивати на васпитање, односно поправак, малолетници до изградње таквог завода на осталом подручју државе.

М.с.бр. 1265

27 септембра 1939 године.
у Београду.

Политика од 6 октобра 1939 год.

Једно питање из Уредбе о Бановини Хрватској.*)

I.

Одредбе, у којима се регулише надлежност бановине Хрватске, по својој природи морале су бити широке. То је нормално и, управо, неизбежно код одређивања надлежности аутономних јединица или државица у савезним државама. Отуда такве одредбе траже једну нарочиту технику и дају пуно места за улогу судова, у првом реду Уставног суда, који ће решавати у најмању руку сукобе надлежности. Код тумачења оваквих одредаба, како се оно развило и практиковало у савезним државама, нарочито је карактеристично да се извлаче посредни закључци, и типичан пример за то могу да послуже тако зване „прећутне надлежности“ (implied power или resulting powers савезне централне власти у Америци. Када је уз то један акт као што је то Уредба о бановини Хрватској привременог карактера (јер она има да важи до доношења Устава, којим ће се извести дефинитивно реорганизација државе, коју треба да народ одобри) и када она не обухвата сва питања, која по природи ствари, морају да се реше, — такви методи тумачења ће се у толико пре наметнути. Ова уредба шта више садржи у 2 ставу 2 члана, у којем се утврђује надлежности, одредбу која садржи само примере. Ова одредба односи се на изузетке од надлежности бановине, утврђене на општи начин у 1 ставу истог члана. Таква формула (још са изразом „као што су...“ да се обележи да су у питању само примери) не би могла да уђе у један устав. У данашњој уредби то је не само морало бити у интересу споразума него то ту има места, јер, као што смо рекли, остављена су нека питања отворена која се могу затворити путем споразума у току заједничког рада. Горња одредба ваља да се разуме како се такве одредбе уопште разумеју. То ће рећи орган, који је примењује или тумачи поводом једног спора, надлежан је и да утврђује по потреби и по свом нахођењу и друге примере који нису предвиђени. Тај орган би био министарски савет, који држи у рукама извођење преноса надлежности на бановину Хрватску. То је у сагласности са ставом 3 истог члана, по којем министарски савет може, и обрнуто, проширити надлежност бановине Хрватске, предвиђене у члану 1 истог члана.

II.

Нема сумње да ће се при примени и тумачењу, односно извођењу уредбе о бановини Хрватској појавити тешкоће. Њих је најбоље уклонити прелазним одредбама, односно једном специјалном уредбом о прелазу од једног стања у друго. Што се то није учинило у овој последњој форми него се уредбодавци задовољили са две три начелне одредбе, то је зато, јер се хтело и инсистирало на томе (од стране једног преговораца) да се надлежности пренесу и пређе у ново стање што пре. Овде ћемо указати на неке тешкоће, које се јављају у овом привременом стању. Оне су се могле најбоље уклонити прелазним наређењима; у недостатку ових мора се дати једно тумачење и заузети један став.

За пуно материја јасно је да једне спадају у надлежност државе, друге у надлежност бановине. Јасно је такође и за оне материје које су предвиђене као изузетци од надлежности бановине у корист државе. Ове су згодно наведене тако да се може лако видети где је на државу прешла потпуна

Прештампано из Политике од 8 октобра 1939 год. са одобрењем пишчевим.

надлежност т. ј. доносити прописе о њима и ове извршивати преко својих органа (т. 1—7) и где је надлежност државе ограничена на издавање прописа, кад када на издавање само основних начела или општих начела (т. 8—11). Кад кажем јасно, нећу рећи да ни ту неће бити тумачења и дискусија у овој или оној тачки. Ту се имају расветлити неке ствари у духу утврђених метода тумачења таквих прописа. Али хоћу рећи да нема нарочитих тешкоћа при примени њиховој. Подела надлежности, која је учињена у уредби, то је једноставна подела на надлежност државе и надлежност бановине, која не садржи нека разликовања која се сусрећу у модерним уставима. То није учињено што је ова и оваква подела добила еластичности на тај начин, што је министарски савет овлашћен да чини промене у корист државе или корист бановине. У осталом, то се у датом тренутку није могло учинити нити је било целисходно.

III

Ми ћемо се овде задржати на једном од тих питања, и то оном које причињава нарочите тешкоће. То је питање које се односи на надлежност државе за издавање основних начела и општих начела закона. Ова начела у ствари за сада, докле се не изврши реорганизација државе у потпуности, у важности су само у односу на бановину Хрватску. Ако је код њих јасно да спадају у надлежност државе, никако није јасно како поступати у пракси, када се не зна која су то основна начела, докле год се о томе не донесе једна уредба, односно нормално, закон. Државној власти стављено је у надлежност да доноси основна начела о једној материји од фундаменталног значења за државу, на име основна начела просветне политике. Питање се најпростије решава, ако држава донесе уредбу, која ће садржати та основна начела, и бановина Хрватска за све то време не врши промену постојећих државних прописа. Ово је имало да се одреди у прелазним наређењима; и то се може, споразумно, одлуком министарског савета у сваком тренутку да учини. Нема сумње, да би се морали одредити рокови у којима има то да се учини, да се ненормално стање сувише дуго не би отегло. Али не видимо нарочито великих тешкоћа да се и уредба донесе у скором времену. За двадесет година заједничког живота нешто се ваљда ипак урадило што може да послужи у просветном законодавству за заједничку основу; ако ништа друго, искристалисала су се гледишта и има се извесног искуства за законодавством које ће корисно послужити. У овом случају би све ишло нормално. И министарски савет и министар просвете би имали да се старају да се општа начела, одређена уредбом, издата од државе, извршују од стране бановинских власти, што ће рећи да просветни прописи које они донесу, буду у сагласности са основним начелима и да се они и стварно примењују у животу. Али питање је шта ваља радити, докле држава не донесе општа начела, што би евентуално из ових или оних разлога потрајало и дуже. Држава очевидно ни у том међувремену не може остати равнодушна према просветној политици бановине Хрватске, и она ће морати (тј. она је овлашћена и дужна) да води надзора. Питање је само, како га може водити кад још нема уредбе са општим начелима. У немачкој науци и пракси био је створен појам „самосталне“ контроле савезне државе над државицама. На име, једна контрола која се називала „несамосталном“ била је контрола по законским прописима донетим од државе; и друга, која се називала „самостална“ била је контрола када је држава имала права да издаје прописе, али то није учинила још: у међувремену једна посебна држава је издала прописе о дотичним материјама, што је сасвим природно, јер не може се живот и рад посебне државе обуставити. Ово је било примљено у опште и важило је као позитивно право. Оно, о чему се савезна држава имала да стара, то су законити интереси државе, садржани у законима на један или други начин. Ми ћемо овде навести један пример из немачког права да се јасније види како та врста контроле изгледа. У Немачкој се резоновало овако. Пошто је железничка администрација дужна да одржава потребну сигурност на железницама, она се мора старати да даје довољно плате и наднице да би имала довољан број особља, довољно спремног и довољно одморног. Зашто? Зато што кад нема довољно особља, када није спремно и када је

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

преморено, могу се десити несреће на железницама. Бранећи законити интерес сигурности железница, држава ће интервенисати. Исту методу „самосталне“ контроле можемо применити и код нас. Тако, примера ради, јасно је да школе у целој Југославији морају васпитавати нашу децу и омладину у духу солидарности и братства Срба и Хрвата. Из тога произлази низ последица. Из саме пак чињенице да морају бити поштована и у бановини Хрватској основна начела, изилази да се њено просветно законодавство не може разилазити од онога у држави у основним питањима. Практично, то може изгледати неугодно за бановину Хрватску; али то произлази нужно из ситуације. Излаз је из ње или да се донесе уредба која ће садржати основна начела или да се бановина Хрватска уздржава да чини велике промене у области тог законодавства. Све то се може савладати путем споразумевања и сарадње, која ће у овом случају допустити да се врши једна успешна и стварна контрола од стране државе, на основу сигурних и правичних критериума. У савезним државама се, као што ћемо имати прилике да пишемо о томе, стварају специјална тела са задатком да се изједначи колико је могуће законодавство државица, путем споразумевања, и када су оне потпуно слободне у своме законодавству. У толико пре код нас у часу када се изграђујемо, и нарочито у питањима какво је ово које се односи на контролу државе у погледу основних начела.

Др. Ђорђе Тасић

Судови у сложеним државама*)

Докле иде аутономија бановине Хрватске у погледу судова.

I.

Једна унитарна држава врши све своје послове преко сопствених органа. Законе извршују њени административни органи, и о њиховој повреди суде њени судови. У савезној држави може то исто да буде у границама њене надлежности, и такав случај је баш код Сједињених Америчких Држава. Али може да буде и друкчије. То особито важи што се тиче административних органа, јер она може да врши послове преко органа државице, обезбеђујући себи надзор над њима у колико врше њен посао, какав има над својим сопственим органима. Она осигурава себи надзор и у случајевима где је она надлежна само за доношење закона, који је нешто блажи (посредан) него у пословима где је она надлежна и за извршење закона (в. чл. 14 Уредбе о бановини Хрватској). Што се тиче судова, она не мора да врши заштиту својег права преко својих судова или искључиво преко њих. Ми ћемо овде покушати да осветлимо питање судова. Ми овде нећемо говорити о уставним судовима који су савезни и то морају бити већ због тога што су надлежни да решавају сукобе надлежности међу државицама или покрајинама и уставне спорове међу њима.

На први поглед изгледа равнодушно да ли ће о повреди савезних закона решавати савезни суд или суд државица, и то зато што су судови независни тако да усвајање једног или другог система зависи од практичних момената. Са гледишта независности могло би се закључити с пуним правом да би требало усвојити систем једних судова, и то државних, пошто би то било најјединије а осигурали бисмо јединство у тумачењу и примени закона, што, као што ћемо видети, има велику важност (при томе водећи рачуна о разним моментима, као на пример о томе да судије буду из државице, где ће оне бити постављене). Уствари и код питања судова игра улогу тежња државе да потврди што потпуније своју власт, која се најбоље задовољава када има сопствене судове, које ће сама бирати и постављати, и који, тумачећи и примењујући законе, имају једну активну улогу, историја америчког Врховног суда најбоље показује да суд може бити „власт“. Мора се такође рачунати са међусобним поверењем савезне државе и државице. Поред ових момената веома је важан и један други моменат, више технички. Савезна држава не може бити равнодушна како ће се тумачити и примењивати њени закони нарочито с тога што јој јестало да обезбеди јединство у тумачењу и примени колико је то могуће. Строго узевши она не може бити равнодушна ни према томе да ли се извршују њени оквирни за-

*) Прештампано из Политике од 3 октобра 1939 год. са одобравањем пишчевим.

кони који садрже само основне принципе које изводе државице у својим законодавству. Ово она може постићи, ако има своје сопствене судове који решавају о повредама њених закона. Да ли ће бити усвојен систем државних судова свих степена, или само највиши суд, то зависи од практичних разлога, нарочито финансијских.

II

Према свему изложеном, разумљиво је што све савезне државе имају сопствене судове. Америка сопствене судове свих степена; остале савезне суд највишег степена. У Америци савезна држава има, начелно, за примену својих правних прописа своје судове. Поред улоге заштите устава и уставних права и решавање сукоба надлежности, државни судови нижег и вишег степена старају се о поштовању савезних закона. Ово није баш буквално изведено, јер су из практичних разлога чињени изузеци час у корист државица час у корист савеза. У Немачкој постоји савезни врховни суд (Рајхс-герихт) који је надлежан у другом степену против коначних пресуда грађанских и кривичних судова, када је у питању повреда савезних закона; у првом и последњем степену за кривичне деликте против савеза, у последњем степену против пресуда консула и консуларних судова. Ово исто важи и за административне судове савезних држава, где ових уопште има. Ту долазе у обзир нарочито Аустрија и Немачка. У Аустрији постоји један једини административан суд, савезни, који решава такође спорове за повреду закона државица. (Тамо је чак дато право савезним министрима, дакле не само појединцима, да могу да подносе тужбу овом суду и за повреду закона државица). У Немачкој је Вајмарски устав предвио увођење једног савезног административног суда. Иако је то било израз тако рећи једнодушнoг тражења немачких правника, и поред више званичних и незваничних пројеката, овај суд савезни. Почевши од надлежности да решава спорове цивилне и јавноправне, између кантона, он је у току времена проширивао своју надлежност: на одбрану уставних права појединаца, одбрану савеза од кривичних деликата, на спорове грађанског законика (од када је овај донесен) и т. д.

И у овим земљама, где је уведен систем врховног савезног суда (без нижих инстанца), савезна држава није могла остати равнодушна према саставу и поступку судова државица. Пошто успех и правилност функционисања захтева јединство, бар у основним начелима, организације и поступка нижих судова државица, савезној држави припада право да издаје оквирне законе о томе.

III

По Уредби о бановини Хрватској ова бановина има своје сопствене судове, који ће решавати и у последњем степену о стварима из надлежности бановине (чл. 4, 11 и 12). За административне судове то се каже непосредно. (Они решавају коначно у овим стварима, чл. 11). Питање је које су то ствари из надлежности бановине Хрватске. Када су у члану 2 наводе послови који се преносе на бановину (ст. 1) и остали остају државни (тач. 2), јасно је да бановина и држава, свака у свом делокругу, врше своје послове преко својих сопствених органа: законодавних, административних и судских. Шта онда, када држава изузетно од нормалне надлежности бановине, има право да извесне послове регулише законима и извршује их преко својих административних органа? Јасно је да ће ту имати права и да помоћу својих судова врши контролу. Али шта онда, када држава у погледу неких послова (тач. 8 и 12) има права само да доноси законе односно основна начела, а извршује их бановина преко својих органа? Могло би се рећи да је са гледишта надлежности важније ко издаје законе него то ко их извршује, и да према томе те материје спадају у надлежност државе и, закључно, у надлежност и њених судова. Али то није нужно, и може се, с обзиром на практичне потребе и разлоге, особито у циљу штедње, и другогачије решити. Из нашег излагања напред изашло би, с обзиром на постојеће системе у свету, да државни мора бити само највиши суд; нижи судови могли би бити и бановински. У том смислу ће се вероватно одредити и наше законодавство.

Др. Ђорђе Тасић.

САДРЖАЈ ПРАВНИХ ЧАСОПИСА

Архив за правне и друштвене науке, орган Београдског правног факултета. Уредник **Др. Михаило Илић**. Садржај бр. 3, књ. XXXIX, за септембар 1939 год. Чланци: **Др. Евгеније Спекторски**: Павле Новгородцев, Александар Маклецов: Задачи и методе изучавања криминалитета у Југославији, **Др. Милан Владисављевић**: Постанак државе, **Др. Борислав Т. Благојевић**: Законско наслеђивање у својину између брачних другова, **Др. Војислав Поповић**: Двоструко опорезивање и опорезивање предузећа са ограничењем у више држава (I). — Административна хроника. — Судска хроника. — Оцене и прикази. — И т. д.

Наш саобраћај, месечни часопис за железнички, поморски и речни саобраћај. Одговорни уредник **Јован М. Јовановић**. Садржај бр. 10, год. I, за октобар 1939 год.: инж. **Никола Ђурић**: Организација железничке установе, **Др. Лазо Костић**: Општа начела дисциплинскога права, инж. **Емил Крик**: О испитивању извршених грађевина, инж. **Бранимир Б. Милошевић**: Наградни систем за уштеђени погонски материјал, **Др. Михаило Вуковић**: Постанак железнице, инж. **Хакија Хаџихасановић**: Једна година саобраћаја моторних возова на узаном колосеку. — Из праксе за праксу. — И т. д.

Правнички гласник, орган Удружења правника у Новом Саду. Уређује Редакциони одбор. Садржај бр. 9, год. III, за септембар 1939 год.: **Др. Радивој В. Ђисаловић**: Испрљење права странке на улагање правног лека и оправдања, **Милош Е. Каракашевић**: Да ли припада право на инвалиднину удовицама ратних инвалида ако живе у конкубинату. — Оцене и прикази. — Грађанска пракса Касационог суда у Новом Саду. — И т. д.

Словенски правник, гласило друштва „Правник“ в Љубљани. Уредник **Др. Рудолф Сајовиц**. Садржај бр. 9—10, год. LIII, за септембар—октобар 1939 год.: **Др. Јосип Агнелето**: Прва књига новега италијанскога држављанскога законика, **Др. Јосип Глобевник мл.**: Одповедна правца ин §§ 111 ин 1118 одз., **Милош Ленчик**: Вршилице должности државнега тужилаца, **Др. Рудолф Сајовиц**: Наше највише судиште, **Др. Божо Шкерљ**: Доложитев сполне зрелости деклета в биологији ин казненескем закону. — Књижевна порочица. — И т. д.

ПРЕГЛЕД ЗАКОНОДАВСТВА

Бр. 215.-LXXIV, од 21 септембра 1939 год.: 572) Указ о измени и допуни Уредбе о ослобођењу људства од војне дужности од 30 децембра 1937 године. — 573) Уредба о изменама постојећих прописа и доношењу нових. — 574) Указ о отварању Посланства Краљевине Југославије у Техерану. — 575) Уредба са законском снагом о извођењу радова на утврђивању. — 576) Уредба са законском снагом о утврђењима и утврђеним просторијама. — 577) Уредба о емисији посебних благајничких записа код Народне банке. — 578) Уредба о извозу сувих шљива. — 579) Уредба о оснивању јавнобележничког места са седиштем у Новом Саду. — 580) Измене у Правилнику за извршење одредаба из одељка „Б. Уговори и набавке“ Закона о државном рачуноводству од 14 септембра 1939. — 581) Измене и допуне у Правилнику бр. 65285/30 о употреби, одржавању и амортизацији путничких аутомобила при Одељењу пореза и Финансијским дирекцијама. — 582) Укидање забране за увоз глодаваца из Словачке.

Бр. 218.-LXXV, од 25 септембра 1939 год.: 583) Уредба са законском снагом о сузбијању скупове и несавесне спекулације. — 584) Уредба о исплати Средишњем савезу хрватских сељачких задруга у Загребу доспеле камате на установљењу оштету, и то: купон 1—5. — 585) Уредба о ослобођењу Ужичке фабрике оружја и муниције а. д. из Ужица од плаћања увозне царине и других дажбина и такса.

Бр. 220.-LXXVI, од 27 септембра 1939 год.: 586) Указ о припајању за сеока Рим општини Адлешњи, Среза Црномелског. — 587) Правилник о

организацији и пословању Народног инвалидског фонда. — 588) Допуна Правилника за извршење Закона о производњи, увозу, извозу и продаји барута, експлозива и осталих распрскавајућих смеша, муниције и оружја. — 589) Допуна Правилника о подели делокруга појединих струка овлашћених инжењера. — 590) Оснивање Отсека за контролу семена у Осјеку. — 591) Пољопривредна огледна и контролна станица у Топчидеру, Завод за испитивање и контролу пољопривредних машина и оруђа у Београду и Завод за испитивање вуле у Топчидеру прелазе у надлежност Дирекције за проучавање и организацију пољопривреде у сврху исхране. — 592) Исправка Уредбе о територијалној надлежности среских судова. — 593) Исправка Уредбе о грађењу и опреми судских зграда и о уређењу земљишних књига.

Бр. 222.-LXXVII, од 29 септембра 1939 год.: 594) Уредба са законском снагом о издавању нове — друге — емисије 6% државних обвезница за ликвидацију аграрних односа на подручју раније покрајине Далмације. — 595) Уредба о изменама и допунама Уредбе о судским оставама (депозитима), о издавању новача и новчаних вредности и о поступку с вредносним пошиљкама упућеним судовима од 17 маја 1939 године. — 596) Уредба о изузетним војним набавкама. — 597) Уредба са законском снагом о издавању катастарских општина Збуре и Горњега Вас управног среза новомешког из подручја Среског суда у Мокроногу и припајању подручју Среског суда у Новом Месту. — 598) Уредба о измени и допуни уредбе о избору већника трговинских, индустријских и занатских комора II бр. 29.666/у од 21 августа 1935 године. — 599) Аутентично тумачење става 8 члана 2 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова. — 600) Набавка шећера без наплате државне трошарине за исхрану пчела. — 601) „Мобилизацјски отсек“ при Поштанској штедионици у Београду. — 602) Размена повеља ратификације споразума између Краљевине Југославије и Краљевине Италије о примени аграрне реформе на италијанске држављане у пређашњој покрајини Далмацији. — 603) Телефонски саобраћај. — Фототелеграфска служба Београд—Берлин.

Бр. 226.-LXXVIII, од 4 октобра 1939 год.: 604) Указ о образовању Општине обрвске, Среза жичког. — 605) Аутентично тумачење Закона о избору сенатора. — 606) Уредба о органима општине града Београда, Загреба и Љубљане. — 607) Уредба о откупу стоке и возила за потребе активираних јединица војске и морнарице. — 608) Уредба о стављању ван снаге Уредаба са законском снагом: о постављењу судија редовних судова, одговорности судија редовних судова и Закона о уређењу редовних судова и о увођењу свих ових измена и допуна у живот. — 609) Правилник о снабдевању земље минералним уљем у приправном, мобилном и ратном стању. — 610) Правилник о наплати и руковању са приходом од таксе од 50 динара при давању полицијске визе на путној исправи код одласка југословенских држављана у иностранство. — 611) Допуна Правилника о уговорним поштарима. — 612) Специјална упутства за пријем надничара у одељењу за управу државних шума. — 613) Укидање царине на суве шљиве неестивиране. — 614) Образовање Катастарске управе у Ражњу. — 615) Образовање Катастарске управе у Параћину. — 616) Преглед и жигосање струјомера и редуктора подлежи надзору Средишњој управи за мере. — 617) Уверење Станице за контролу буради у Шкофјој Локи. — 618) Конвенција о намештању морнара — Ратификација Мексика. — 619) Промена имена села у Срезу коњишком, Дравске бановине.

Бр. 227.-LXXIX, од 5 октобра 1939 год.: 620) Уредба о пословима правде. — 621) Уредба о потпори породицама лица позватих на војну дужност. — 622) Ограничење локалног телефонског саобраћаја. — 623) Исправка правилника о радницима државних саобраћајних установа.

НОВЕ КЊИГЕ

Prof. J. M. Périfich: Sur la nouvelle route, extrait de la „Revue Mensuelle“, Genève, 1939, pp. 8.

Др. Метод Доленц: Казенскоправно доказовање ресничности, посебни отисак из „Словенског Правника“, год. LIII, бр. 5—6 и 7—8, Љубљана 1939, стр. 29 (на словеначком).

Београдска адвокатска комора није добила овлашћење од Генералне дирекције државних железница за овлашћену возњу у пола цене а за своје чланове — учеснике на годишњој скупштини од 29. октобра 1939. г. Она је се обратила Госп. Министру саобраћаја у томе смислу молбом од 6. октобра 1939. год. бр. 2361, али је од Генералне дирекције државних железница примила следећи акт под бр. 93812/39 од 17. октобра 1939. год. који гласи:

АДВОКАТСКОЈ КОМОРИ,

Београд,

Генералној дирекцији државних железница част је известити Комору, да јој се није могло изићи у сусрет молбом од 6. X. 1939. год. бр. 2361, за повластицу у пола цене за учеснике скупштине, јер молба нема ослободилачког карактера у постојећем Правилнику о бесплатној и повлашћеној возњи.

По наредби
Генералног директора,
за начелника општег оделења
(Потпис нечитак).

Комора са жаљењем констатује да је ово први случај од постанка Коморе да се учесницима не одобрава повлашћена возња за годишњу скупштину.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА